

รายงานผลการศึกษาดูงาน

โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส. ๒) รุ่นที่ ๙

คณะผู้จัดทำ

1. นายแพทย์อัษฎางค์ รวยอาจิณ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ประธาน นบส.๒ รุ่นที่ ๙
2. นายชูเกียรติ มาลินีรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรอง
3. นายปกรณ์ นิลประพันธ์ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
4. นายพรชัย หาญยืนยงสกุล รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง
5. นายวิจักขณ์ อภิรักษ์นันท์ชัย รองอธิบดีกรมศุลกากร รก.ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาและจัดเก็บภาษี
6. นายชาญวิทย์ นาคบุรี รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
7. นางสาววิมล ชาทะมีนา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
8. นายธีรพงษ์ ศรีสุคนธ์ รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
9. ว่าที่ร้อยตรี กฤษณพงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล รองอธิบดีกรมการข้าว
10. นายสรวิศ ธาณีโต รองอธิบดีกรมปศุสัตว์
11. นางสาวราภรณ์ พรหมพจน์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
12. นายประสงค์ ประไพตระกูล รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
13. นายวสันต์ นุ้ยภิรมย์ รองอธิบดีกรมหม่อนไหม
14. นางอัมพวัน วรรณโก ผู้ตรวจราชการกระทรวงคมนาคม
15. นายชยธรรม์ พรหมศร รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
16. นางสาวรณมา เตียรสุวรรณ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
17. นางอัษฎาพร ไกรพานนท์ รองเลขาธิการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
18. นายศักดิ์ชัย แต่งฮ่อ รองอธิบดีกรมการปกครอง
19. นายทวีป บุตรโพธิ์ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
20. นายชัยชาญ สิทธิวิรัชธรรม รองอธิบดีกรมที่ดิน
21. นายอภิชาติ จารุศิริ รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
22. นายนิมิต ท้าวพานนท์ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์
23. พันตำรวจตรีสุรียา สิงห์กลม รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

24.นายนิยม เต็มศรีสุข	รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
25.นายวิวัฒน์ จิระพันธุ์วานิช	ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน
26.นางอุมาพร สุขม่วง	รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ
27.นางสาววิไลวรรณ ต้นจ้อย	รองเลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
28.นายศรีชัย พรประชาธรรม	รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
29.นายปานเนตร ปางพุฒิพงศ์	รองอธิบดีกรมการแพทย์
30.นายประภาส จิตตาศิรินุวัตร	รองอธิบดีกรมบริการสุขภาพ
31.นายธงชัย เลิศวิไลรัตนพงศ์	รองอธิบดีกรมอนามัย
32.นางอนงค์ ไพจิตรประภาภรณ์	รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
33.นางเบญจมาพร เอกฉัตร	รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
34.นางสาววิภารัตน์ ดีอ่อง	รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาดูงาน	๓
- การศึกษาดูงานครั้งที่ ๑ ประเทศญี่ปุ่น	๓
- การศึกษาดูงานครั้งที่ ๒ เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร-สะหวันเซโน	๒๑
ส่วนที่ ๓ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๖
ภาคผนวก ขั้นตอนการจัดส่งผู้ฝึกงานผ่าน IM ประเทศญี่ปุ่น ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ความเป็นมา

โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส.๒) รุ่นที่ ๙ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ดำเนินการโดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพัฒนานักบริหารระดับรองหัวหน้าส่วนราชการให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงและสร้างแรงขับเคลื่อนให้การนำนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติขององค์กรให้เป็นรูปธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. สร้างความตระหนักและภาคภูมิใจในบทบาทการเป็นผู้บริหารของส่วนราชการ
๒. สร้างความพร้อมให้ผู้บริหารสำหรับการดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นและมีสมรรถนะเพื่อการบริหารงานในฐานะผู้นำองค์กรในอนาคต
๓. เสริมสร้างศักยภาพความเป็นเลิศด้านภาวะผู้นำและการบริหารเพื่อสนับสนุนให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดซึ่งเป็นสิ่งท้าทายในการบริหารองค์กรภาครัฐในยุคปัจจุบันที่ต้องมีความพร้อมในการรับมือกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

๔. ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการบริหารราชการสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง (นบส.๒) มีจุดเด่นของหลักสูตรคือ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการบริหารงาน การตัดสินใจ การทำงานกับฝ่ายการเมือง จากที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในระบบราชการ และมีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดหัวข้อที่จะเรียนรู้ และคัดเลือกวิทยากรที่จะมาให้ความรู้ในโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ โครงการ นบส.๒ รุ่นที่ ๙ ยังได้กำหนดให้มีการศึกษาดูงานในหลักสูตรรวม ๒ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 โดยในการศึกษาดูงานครั้งที่ ๑ เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศที่มีฐานรากความเป็นมาและวัฒนธรรมที่ไม่ต่างจากประเทศไทยมากนัก ส่วนครั้งที่ ๒ เป็นการศึกษาดูงานภายในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ภายใต้ความร่วมมือกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ

๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

ครั้งที่ ๑ : การศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่นระหว่างวันที่ ๒๓-๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่างๆ ได้แก่

๑. ความสำเร็จในการพัฒนาประเทศญี่ปุ่น
๒. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : กรณีศึกษาการพัฒนาฝีมือแรงงาน
๓. ความสัมพันธ์และความร่วมมือในการพัฒนาระหว่างประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย
๔. เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาอุตสาหกรรม
๕. เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาด้านการเกษตร : เทคโนโลยีอวกาศเพื่อการพัฒนา

ครั้งที่ ๒ : การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร-นครพนม และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป ลาว) ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่างๆ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงอาเซียน (East West Economic Corridor)
๒. ศึกษาสภาพพื้นที่ “เขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร”
๓. ศึกษาพื้นที่ด่านชายแดนมุกดาหาร พิธีการผ่านแดน และการค้าชายแดน

๔. ศึกษาความสัมพันธ์ในพื้นที่เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน
๕. เขตเศรษฐกิจพิเศษ “ Swan-Seno Special Economic Zone ” ในแขวงสะหวันนะเขต
๖. โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๗. โครงการศูนย์พัฒนาและบริการกิจกรรม-ป่าไม้ หนองเต่า

๓. กรอบการศึกษาดูงาน

๓.๑ ครั้งที่ ๑ ประเทศญี่ปุ่น

(๑) เป้าหมาย ให้ผู้เข้ารับกรอบม นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ได้รับองค์ความรู้เชิงประจักษ์ กรอบแนวคิด และการบริหารจัดการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ และผลักดันนโยบายของประเทศไปสู่ความสำเร็จ

(๒) ขอบเขตการศึกษาดูงาน

- วัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยมและประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศของญี่ปุ่นที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ
- แนวทางและ/หรือ นโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ : การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาการเกษตร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือในการพัฒนาด้านต่างๆ ของประเทศ ญี่ปุ่นและประเทศไทย

(๓) วิธีการ

- ศึกษาสภาพพื้นที่
- รับฟังบรรยายสรุป และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างกลุ่มนักบริหาร วิทยากร และที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.๒ ครั้งที่ ๒ จังหวัดมุกดาหาร-นครพนมและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว(สปป ลาว)

(๑) เป้าหมาย ศึกษายุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และการเกษตร ชายโขง เชื่อมโยงอาเซียน

(๒) ขอบเขตการศึกษาดูงาน

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงอาเซียน (East West Economic Corridor)
- ศึกษาพื้นที่ด้านชายแดนมุกดาหารและพิธีการผ่านแดนและการค้าชายแดน
- ศึกษาความสัมพันธ์ในพื้นที่ เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน
- โครงการลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ “ Swan -Seno Special Economic Zone ” ในแขวงสะหวันนะเขต
- โครงการศูนย์พัฒนาและบริการกิจกรรม-ป่าไม้ หนองเต่า

(๓) วิธีการ

- ศึกษาสภาพพื้นที่
- ฟังบรรยายสรุป อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บริหาร วิทยากร และที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาดูงาน

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า การศึกษาดูงานในหลักสูตร นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ทั้ง ๒ ครั้งนั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์ และความเข้าใจเชิงประจักษ์ในปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 โดยในการศึกษาดูงานครั้งที่ ๑ เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ และมีฐานรากความเป็นมา และวัฒนธรรมที่ไม่ต่างจากประเทศไทยมากนัก ส่วนครั้งที่ ๒ เป็นการศึกษาดูงานภายในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ภายใต้ความร่วมมือกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ โดยมีผลการศึกษาดูงานที่จะสนองต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีรากฐานทางวัฒนธรรม และระบบการปกครองที่ไม่แตกต่างจากประเทศไทยมากนัก แต่ถือได้ว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะได้มีโอกาสในการเรียนรู้วิถีการ แนวคิด และปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในการศึกษาดูงานในครั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรม ได้มีโอกาสในการศึกษาดูงานตั้งแต่ฐานรากวัฒนธรรม ความเป็นมา แนวทางในการพัฒนา จนกระทั่งถึงสภาพภาพของประเทศญี่ปุ่นที่ถึงแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างดี แต่ก็ยังมีประเด็นความท้าทายต่างๆ ที่จะต้องขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะในเรื่องของการที่ประเทศญี่ปุ่นได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ดังนั้น การศึกษาดูงานในครั้งนี้ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปถอดบทเรียนและนำไปปรับใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายของประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 ซึ่งผลการศึกษาดูงานที่สำคัญมี ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของประเทศญี่ปุ่น

๑. ด้านประชากรและการปกครอง

(๑) ระบบการปกครองเป็นระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา/ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ มีประมุข คือ จักรพรรดิอะกิฮิโตะ และมีนายชินโซ อาเบะ เป็นนายกรัฐมนตรี การปกครองเป็นแบบกระจายอำนาจ โดยมีสภาผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งจำนวน ๔๗๕ คน อยู่ในวาระ ๔ ปี และวุฒิสภาจำนวน ๒๔๒ คน

(๒) ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ทิศตะวันตกติดคาบสมุทรเกาหลีและสาธารณรัฐประชาชนจีน ทิศเหนือติดสหพันธรัฐรัสเซีย มีพื้นที่ ๓๗๗,๙๔๔ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะจำนวนกว่า ๓,๐๐๐ เกาะแต่มีเกาะใหญ่ ๔ เกาะ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู กิวชู และ ชิโกกุ แบ่งเป็น ๔๗ จังหวัด ๗๗๖ เมือง

(๓) มีประชากร ประมาณ ๑๒๗.๑๑ ล้านคน เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า ๖๕ ปี ร้อยละ ๒๗% ประชากรอายุ ๑๕-๔๐ ปี ประมาณร้อยละ ๖๐ % ทำให้ประเทศญี่ปุ่นเริ่มขาดแคลนแรงงาน และก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุรัฐบาลจึงมีโครงการกระตุ้นการมีบุตร จากเดิมอัตราการมีบุตร ๑.๔-๑.๘ คน/ครอบครัว ให้เป็น ๒ คน/ครอบครัว

(๔) รายได้ประชากรต่อหัว ๓๘,๑๒๕ ดอลลาร์สหรัฐ /ปี

(๕) เมืองหลวงคือ กรุงโตเกียว ซึ่งประกอบด้วย ๒๓ เขตพิเศษ

๒. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศเศรษฐกิจอันดับที่ ๓ ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน

(๒) เป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยในปัจจุบันญี่ปุ่นเป็นประเทศ ๕.๐

(๓) มีนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การอัดฉีดเม็ดเงิน ลดค่าเงิน ส่งเสริมการส่งออก เพิ่มค่าใช้จ่ายของภาครัฐ ปฏิรูปโครงสร้างการทำงาน คือ ส่งเสริมให้สตรีทำงาน จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการทำงานของสตรี เช่น สถานที่ดูแลเด็กอ่อน และสถานที่ดูแลผู้สูงอายุ

ญี่ปุ่นมาถึงจุดนี้ได้อย่างไร

ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสในการศึกษาดูงานที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวหรือ Tokyo National Museum ที่ถือว่า เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุด และเก่าแก่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น และยังเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่เป็นอันดับ ๖ ของโลก มีพื้นที่เกือบ ๒๔ ไร่ ตั้งอยู่ภายในสวนอุเอโนะ กรุงโตเกียว ซึ่งการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจถึงความเป็นมา วัฒนธรรม วิถีชีวิต แนวคิด ค่านิยมและเงื่อนไขปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาประเทศญี่ปุ่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เริ่มตั้งแต่การได้รับรู้ว่า ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีพิพิธภัณฑ์มากกว่า ๑,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในการรักษาศิลปวัฒนธรรมทั้งเก่าและใหม่ โดยที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวแห่งนี้ได้มีการเก็บรักษาและจัดแสดงศิลปวัตถุและโบราณวัตถุที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียกว่า ๑๑๐,๐๐๐ ชิ้น โดยเฉพาะของประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังมีการค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับโบราณวัตถุ และการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๑๕ มีชื่อว่า Museum of the Ministry of Education จากนั้นถูกเปลี่ยนชื่อ เป็น Imperial Museum ในปี พ.ศ. ๒๔๒๙ เปลี่ยนชื่อเป็น Tokyo Imperial Household Museum ในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ และเปลี่ยนชื่อเป็น Tokyo National Museum ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ จนถึงปัจจุบัน

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ แบ่งออกเป็น

๑. ห้องจัดแสดงวัตถุของประเทศญี่ปุ่น (Honkan) ซึ่งสะสมวัตถุที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของประเทศญี่ปุ่น เช่น เครื่องครัว เครื่องใช้ เสื้อผ้า อาหาร และงานศิลปะอื่น ๆ

๒. ห้องจัดแสดงโบราณวัตถุของประเทศญี่ปุ่น (Heiseikan) ที่สะสมวัตถุเก่าแก่โบราณของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งบางชิ้นมีอายุมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ปี

๓. ห้องจัดแสดงศิลปะจากภูมิภาคเอเชีย (Toyokan) ที่รวบรวมผลงานศิลปะจากหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย

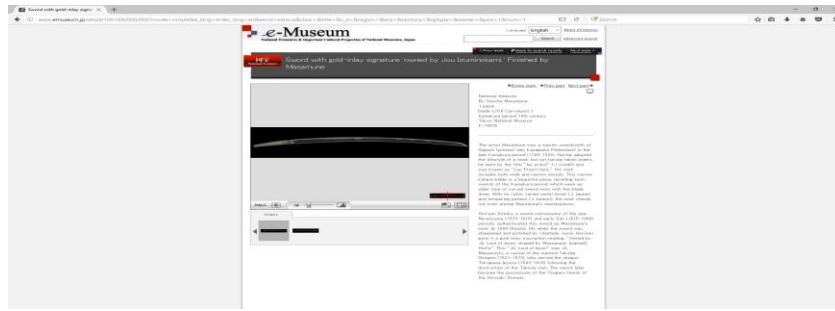
๔. ห้องจัดแสดงสมบัติล้ำค่า (Horyuji) ที่ได้รับบริจาควัตถุจากวัดโฮริวจิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๑

๕. ห้องจัดแสดงพิเศษ ซึ่งจัดแสดงงานศิลปะและวัตถุล้ำค่าเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ เพียง ๒ - ๓ เดือน

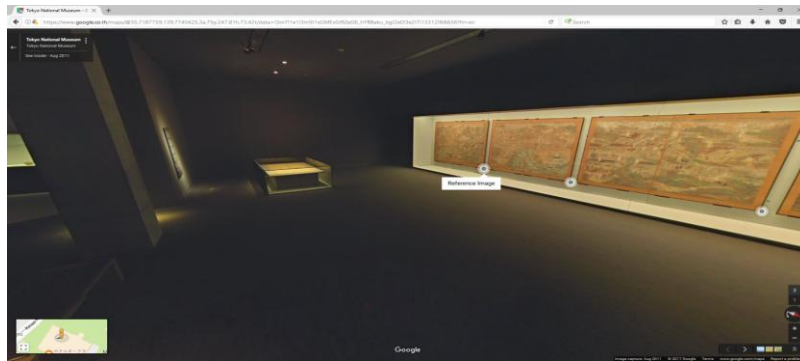
๖. อาคารอื่น ๆ อาทิ Kuroda Memorial Hall และ Hyokeikan

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวยังมีการนำวัตถุจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติโตเกียวนับเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และประวัติศาสตร์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย จากการที่สามารถเก็บรักษาและจัดแสดงวัตถุต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก รวมถึงข้อมูลรายละเอียดของแต่ละชิ้นงาน แต่ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับพิพิธภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และสามารถส่งเสริม ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอีก พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีเว็บไซต์ e-Museum ซึ่งผู้สนใจสามารถเข้าไปค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล ของวัตถุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ได้ราวกับเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มีภาพถ่ายจริงที่มีรายละเอียดคมชัด พร้อมคำอธิบาย รายละเอียด ในภาษาหลัก ๕ ภาษา ได้แก่ อังกฤษ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส จีน และเกาหลี นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าชมห้องจัดแสดงต่างๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ผ่าน Google Street View ได้อีกด้วย

ตัวอย่างข้อมูลบน e-Museum

ตัวอย่างการเข้าชมห้องจัดแสดงผ่าน Google Street View

บริเวณภายใน Tokyo National Museum

บริเวณภายใน Tokyo National Museum

ภาพลักษณ์ญี่ปุ่นในปัจจุบัน: ประเทศที่พัฒนาเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี

เมื่อได้เรียนรู้ถึงรากฐานและแนวคิดของคนญี่ปุ่นแล้วจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่า ประเทศญี่ปุ่นได้มีการพัฒนาจนได้ชื่อว่ามีคุณภาพชีวิตก้าวหน้า และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในการศึกษาดูงานของ นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ที่ประเทศญี่ปุ่น ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ และการจัดการกับประเด็นท้าทายต่างๆ ใน ๒ องค์กรด้วยกัน ได้แก่

ศูนย์วิจัย Fujisawa Techno Center

๑. ข้อมูลทั่วไปของศูนย์วิจัย Fujisawa Techno Center บริษัท Azbil Cooperation Japan

ศูนย์วิจัย Fujisawa Techno Center บริษัท Azbil Cooperation Japan ตั้งอยู่เลขที่ ๑-๑๒-๒ Kawana, Fujisawa-shi, Kanakawa-ken, Japan โดยที่ สำหรับ Azbil Corporation นี้ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ เดิมชื่อบริษัท Yamatake Corporation และได้เปลี่ยนชื่อเป็น Azbil Corporation เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยเป็นบริษัทผู้ผลิตและบริการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยึดหลักปรัชญาว่า “เครื่องจักรอัตโนมัติแบบมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human-Centered Automation)” โดยมุ่งมั่นที่จะใช้เทคโนโลยีในการวัดและควบคุม (Measurement and Control Technology) เพื่อสร้างความปลอดภัย (Safety) ความสะดวกสบาย (Comfort) และความสำเร็จ (Fulfillment) ในชีวิตมนุษย์ และยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของโลกอีกด้วย ปัจจุบันมีศูนย์กลางที่ให้บริการหลัก 2 แห่ง ที่นครโอซาก้า และกรุงโตเกียว ซึ่งเป็นศูนย์กลางระหว่างประเทศ (International service) ด้วย โดยบริษัท มีธุรกิจหลัก ๓ ด้าน คือ

๑. Building Automation เป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับตัวอาคาร ตั้งแต่ Application Software ไปจนถึง Controllers, Valves และ Sensors
๒. Advanced Automation ผลิตภัณฑ์สำหรับโรงงาน เช่น Monitoring & Control System, Indicators, Recorders ซึ่งในธุรกิจด้านนี้มุ่งเน้นตลาดต่างประเทศ
๓. Life Automation สำหรับตลาดธุรกิจญี่ปุ่นที่เชื่อมโยงกับชีวิตของประชาชนอย่างใกล้ชิด เช่น ด้านสุขภาพ Telecare/Telehealth, Nursing care, Water meter, Residential Air-Conditioning

ทั้งนี้ บริษัทฯ จะดำเนินธุรกิจแบบผสมผสาน ตั้งแต่การวางแผนการพัฒนาไปจนถึงการตลาดและการบำรุงรักษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน

อนึ่ง เครื่องจักรอัตโนมัติ (Automation) หมายถึง เครื่องจักรที่มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการทำงานทำให้เครื่องจักรสามารถทำงานได้เองโดยอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของขั้นตอนการผลิตเท่านั้น หรือเป็นการผลิตแบบอัตโนมัติทั้งระบบเลยก็ได้ ที่มา : <http://www.azbil.com/index.html>

Azbil Group เป็นบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจด้านการประหยัดพลังงานในอาคารต่าง หรือที่เรียกว่า Building Energy Management System (BEMS) ซึ่งเป็นระบบการจัดการและควบคุมอุปกรณ์เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกของอาคารให้เกิดการประหยัดพลังงาน ในขณะที่เพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้ในเวลาเดียวกันด้วย การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดย Azbil Group ให้บริการระบบการจัดการพลังงานของอาคาร หรือ BEMS เพื่อให้การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพสูงสุด (Energy Management System: EMS) เกิดความสะดวกในการใช้งาน ควบคุมดูแล รวมทั้งการจัดซื้อจัดหาพลังงานให้กับ ๓ ภาคส่วน ได้แก่ (๑) ภาคอุตสาหกรรม (Industrial sector) (๒) ส่วนอาคาร (Building sector) และ (๓) ส่วนการดูแลสุขภาพ (Health care sector) ด้วยการผลิตและติดตั้งเครื่องจักรอัตโนมัติรวมทั้งระบบควบคุม (Control system) ให้กับภาคอุตสาหกรรมและอาคารทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมทั้งบูรณาการทุกระบบเข้าด้วยกันเพื่อลดพลังงาน ได้แก่ ระบบแสงส่องสว่าง ระบบควบคุมเครื่องทำความเย็นขนาดใหญ่ (Large chiller) และระบบควบคุมเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ทั้งนี้ องค์กรพลังงานใหม่และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ประเทศญี่ปุ่น (New Energy and Industrial Technology Development Organization : NEDO) ได้มีนโยบายส่งเสริมการใช้ BEMS ด้วยการสนับสนุนด้านการเงินให้แก่ผู้ประกอบการในการติดตั้งมากกว่า ๒๐๐ ระบบทำให้สามารถลดการใช้พลังงานลงประมาณร้อยละ ๑๒

โดยการติดตั้ง BEMS ครอบคลุมทั้งในกระบวนการผลิตการติดตามตรวจสอบ การควบคุม การวัดผล และการบริหารจัดการข้อมูลการใช้พลังงาน

นอกจากนั้น Azbil Group ยังมีบริการเกี่ยวกับงานวิศวกรรม (Engineering service) และงานที่ปรึกษา (Consultation service) ด้านประหยัดพลังงาน และจากการที่ในประเทศญี่ปุ่นมีอาคารเก่าแก่เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องมีการปรับปรุงใหม่ (Renovate) ทำให้บริษัทฯ มีโอกาสเข้าไปให้บริการ โดยปัจจุบันได้มีการติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ในการควบคุมการใช้พลังงานของอาคารต่างๆ ประมาณ ๒,๐๐๐ อาคาร ด้วยระบบปฏิบัติการควบคุม (Operator control) ทำให้แต่ละตึกไม่จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานควบคุมอาคารของตัวเอง เนื่องจากบริษัทฯ จะรับดูแล และปรับปรุงระบบให้เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งให้บริการซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย ตัวอย่างเช่น (๑) Energy Health Check Activities และ (๒) Remote Monitoring Service เป็นต้น

สำหรับที่ Fujisawa Technology Center นี้เปิดดำเนินการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ บนพื้นที่ ๒๙,๔๐๐ ตารางเมตร ทางตอนใต้ของภูเขาฟูจิยามา (ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร) มีพนักงานจำนวน ๑,๙๐๐ คน เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้ Azbil Group ที่มีการกิจด้านการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เทคโนโลยี Automation ที่ล้ำสมัย และยังเปิดเป็น Azbil Techno Plaza ที่ใช้เป็นสถานที่แสดงเทคโนโลยีล่าสุดของบริษัท Azbil ในการเฉลิมฉลองครบ ๑๐๐ ปี

๒. การดำเนินงานของ Azbil Group ในประเทศไทย

บริษัทฯ ได้เริ่มเข้ามาในประเทศไทย โดยการดำเนินโครงการประหยัดพลังงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ด้วยการประชาสัมพันธ์ไปยังเจ้าของอาคารต่างๆ มากกว่า ๖๐ อาคาร เพื่อนำเสนอโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อประหยัดพลังงานในกลุ่มของโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานผลิตสารเคมี โรงงานกระดาษ โรงงานปูนซีเมนต์ ฯลฯ และต่อมา Azbil Group ได้ก่อตั้งบริษัท อัสบิล โปรดัคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด ขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ และดำเนินการก่อสร้างโรงงานเพื่อเป็นฐานการผลิตหลักประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ซึ่งแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อขยายสายการผลิตของบริษัทฯ รองรับความต้องการในอนาคต ขณะที่ตลาดโลกขยายตัวและลูกค้าในญี่ปุ่นเริ่มหันไปตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศ ทั้งนี้ การเปิดโรงงานแห่งใหม่ในประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของแผนริเริ่มการผลิตทั่วโลกของ Azbil Group และบริษัทฯ มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขัน ทั้งในแง่ของคุณภาพ ต้นทุน และการส่งมอบสินค้า ผ่านการกระจายแผนการผลิตไปทั่วโลก เช่น ญี่ปุ่น จีน และไทย ไปพร้อมกับการกำหนดโครงสร้างการพัฒนาและการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าตามความต้องการเฉพาะของแต่ละภูมิภาค ปัจจุบันโรงงานในประเทศไทยได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 สำหรับคุณภาพระบบบริหารจัดการเป็นที่เรียบร้อย โรงงานใหม่แห่งนี้มีพื้นที่ราว ๒๐,๐๐๐ ตารางเมตร และพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด รวมถึงอาคารที่ทำการประมาณ ๗,๘๐๐ ตารางเมตร เริ่มเดินเครื่องผลิตคอนโทรลเลอร์ดิจิทัลเป็นอันดับแรก และต่อมาได้ขยายสายการผลิตครอบคลุมคอนโทรลเลอร์ HVAC และเซ็นเซอร์ตรวจจับลำแสง นอกจากนี้ Azbil Group ยังได้จัดตั้ง บริษัท อัสบิล (ประเทศไทย) จำกัด อีกบริษัทหนึ่งในประเทศไทย เพื่อเป็นผู้จัดจำหน่ายวางระบบ ติดตั้ง และบำรุงรักษาผลิตภัณฑ์อัตโนมัติสำหรับอุตสาหกรรมและอาคาร ทั้งนี้ การเปิดโรงงานแห่งใหม่ในไทยจะช่วยให้บุคลากรฝ่ายขายและฝ่ายผลิตในประเทศสามารถนำเสนอโซลูชันถึงตัวลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงจุดแข็งในด้านต่าง ๆ ของ Azbil Group ไม่ว่าจะเป็นการบริการซ่อมบำรุงและการบริหารจัดการพลังงาน เพื่อรองรับลูกค้าในภูมิภาคต่อไป

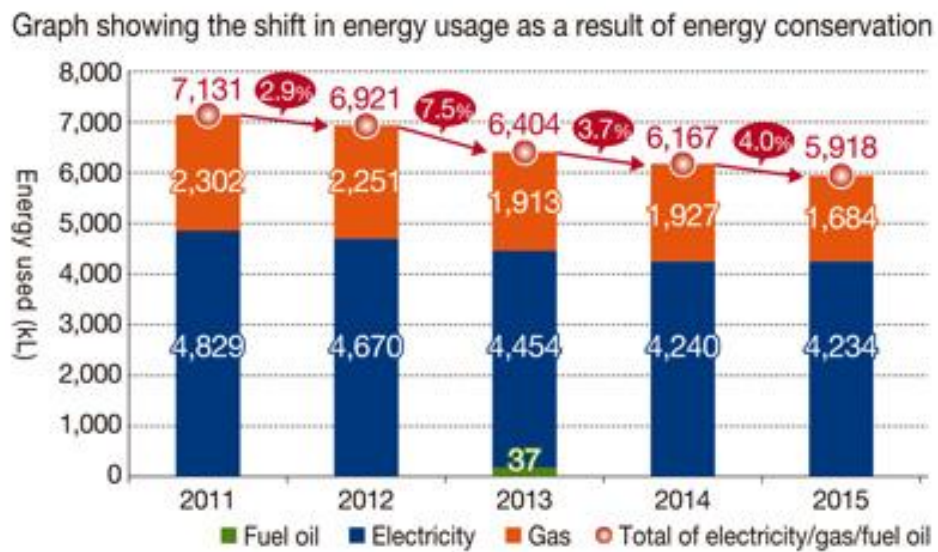
นอกจากนี้ Azbil Group ยังได้ดำเนินงานเพื่อสนองกับนโยบายของประเทศไทยในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Efficiency) โดยมีตัวอย่างที่สำคัญ ดังนี้

(๑) อาคาร Amari Water Gate Bangkok ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย โดยกระทรวงพลังงาน และรัฐบาลญี่ปุ่น โดย NEDO สนับสนุนให้ Azbil Group ดำเนินการเพื่อให้เกิดการประหยัดพลังงานให้กับอาคาร Amari Water Gate Bangkok ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่งผลให้สามารถประหยัดพลังงานได้ร้อยละ ๑๕

(๒) อาคาร Amari Plaza ซึ่งเป็นศูนย์การค้า (Shopping center) และถือว่าเป็นรายแรกในประเทศไทยที่ว่าจ้าง Azbil Group เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลา 3 ปี มีเป้าหมายของการประหยัดพลังงานเฉพาะระบบทำความเย็น โดย Azbil Group ได้ให้บริการด้วยระบบ BEMS และยังมีการแบ่งปันผลประโยชน์จากส่วนต่างร้อยละที่สามารถประหยัดได้ด้วย ซึ่งอาคาร Amari Plaza สามารถลดค่าใช้จ่ายในเรื่องพลังงานจากระบบทำความเย็นได้ร้อยละ ๔๐-๕๐ แต่หากคิดในภาพรวมของทั้งอาคารจะประหยัดได้ประมาณร้อยละ ๔ หรือ ๔๕๐,๐๐๐ kWh/ปี คิดเป็นมูลค่า ๑,๔๖๐,๐๐๐ บาท/ปี นอกจากนี้ Azbil Group ยังมีการคำนวณปริมาณคาร์บอนเครดิต (Carbon credit) ให้ด้วย ซึ่งผลจากการดำเนินการทำให้อาคาร Amari Plaza ได้รับรางวัล Energy Saving Award เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) ระบบอัตโนมัติเพื่อการประหยัดพลังงานในกลุ่มของโรงงานอุตสาหกรรม (Factory Energy Management System: FEMS) ได้แก่ โรงงานผลิตสารเคมี โรงงานกระดาษ โรงงานปูนซีเมนต์ ฯลฯ หรือ FEMS โดย FEMS จะมีระบบปฏิบัติการ ปรับจูนระดับ ชีบ่ง บันทึกลง และติดตามตรวจสอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้ FEMS เป็นระบบที่มีรูปแบบเฉพาะของแต่ละโรงงาน ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะมีโรงงานเข้ารับบริการน้อย แต่ผลการประหยัดพลังงานที่ได้จะสูงมาก โดยที่สาเหตุที่โรงงานเข้ารับบริการน้อย เนื่องจากขาดแรงจูงใจ และเกิดความไม่เชื่อมั่นในผลสำเร็จจากการลงทุน อย่างไรก็ตาม Azbil Group ได้ช่วยโรงงานหลายแห่งให้สามารถประหยัดพลังงาน เช่น โรงงานกระดาษของบริษัท SCG ที่จังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สามารถลดพลังงานที่ใช้ในระบบ Air Compressor ได้ร้อยละ ๔.๗ คิดเป็นเงิน ๓ ล้านบาท/ปี สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จะดำเนินการนำพลังงานจากระบบหม้อน้ำ Boiler Turbine System มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการผลิตไฟฟ้า ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้บริษัทประมาณ ๓๕ ล้านบาท/ปี

องค์การสำรวจอวกาศญี่ปุ่น ณ Tsukuba Science City

๑. ข้อมูลทั่วไปขององค์การสำรวจอวกาศญี่ปุ่น

องค์การสำรวจอวกาศญี่ปุ่น (Japan Aerospace Exploration Agency: JAXA) เกิดจากการรวมกิจการ ๓ หน่วยงาน คือ สถาบันอวกาศและวิทยาศาสตร์ทางอวกาศ (Institute of Space and Astronautical Science-ISAS) ห้องปฏิบัติการอวกาศแห่งชาติญี่ปุ่น (National Aerospace Laboratory of Japan-NAL) และสำนักงานพัฒนาอวกาศแห่งชาติญี่ปุ่น (National Space Development Agency of Japan-NASDA) และได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากอวกาศในองค์รวมของรัฐบาลญี่ปุ่นตั้งแต่การวิจัย การพัฒนาพื้นฐาน และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยใช้สโลแกนว่า “Explore to Realize” ซึ่งสะท้อนถึงปรัชญาการบริหารจัดการอวกาศและท้องฟ้าเพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัยและมั่นคง ซึ่งถือว่าเป็น โดยมีการวางแผนการลงทุนระยะยาว ในอีก ๑๐ - ๒๐ ปีข้างหน้า และมีการออกกฎหมายรองรับ ๒ ฉบับ ได้แก่ กฎหมาย

กิจการอวกาศและกฎหมายเกี่ยวกับดาวเทียมและการสำรวจระยะไกล โดยภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ จะมีภารกิจสำรวจดวงจันทร์และดาวอังคาร โดยใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์อวกาศแทนมนุษย์ นอกจากนี้ ยังมีกิจการอวกาศที่สำคัญ อาทิ การขนส่ง การสำรวจอวกาศโดยมนุษย์ โครงการดาวเทียม โครงการห้องปฏิบัติการอวกาศ โครงการขนส่งอวกาศ โครงการวิทยาศาสตร์อวกาศ รวมทั้งยังได้มีการก่อตั้งโครงการความร่วมมือด้านอวกาศกับภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก เพื่อเผยแพร่กิจการอวกาศและการนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเอเชียแปซิฟิก ที่เริ่มเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๓ ในชื่อ APRSAF ซึ่งองค์การอวกาศญี่ปุ่นร่วมกับกระทรวงศึกษาวัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีญี่ปุ่น จะมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการประยุกต์ใช้อวกาศและเทคโนโลยีอวกาศกับประเทศต่างๆ ที่ เมือง Bangalore ประเทศอินเดีย ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๑๗ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบายอวกาศใหม่ของญี่ปุ่นที่ประกาศเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีเป้าหมายในเรื่องความปลอดภัยด้านอวกาศ กิจการอวกาศด้านพลเรือน และการส่งเสริมและมีจุดเน้นในอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐาน ทั้งนี้ องค์การอวกาศญี่ปุ่นได้รับงบประมาณ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ จำนวน ๑๕๓.๗ ล้านเยนจากรัฐบาลญี่ปุ่น ซึ่งงบประมาณดังกล่าวจะใช้ในการดำเนินการการบินอวกาศจำนวนร้อยละ ๒๔

สำหรับศูนย์อวกาศ Tsukuba (JAXA's Tsukuba Space Center: TKSC) เป็นศูนย์ปฏิบัติการของ JAXA ตั้งอยู่ใน Tsukuba Science City เปิดใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีพื้นที่ ๕๓๐,๐๐๐ ตารางเมตร เป็นศูนย์ปฏิบัติการรวมที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์และการทดสอบระดับโลก เพื่อสนับสนุน JAXA ในบทบาทที่เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาด้านอวกาศของประเทศญี่ปุ่น โดย TKSC มีการดำเนินงาน ดังนี้

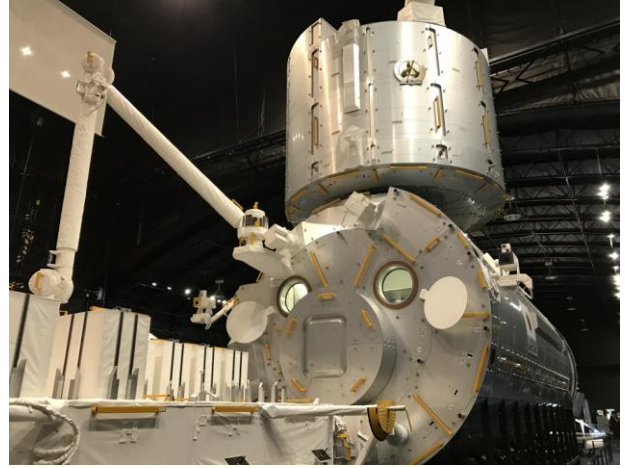
๑. พัฒนาและปฏิบัติการด้านดาวเทียมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายอวกาศในด้านต่างๆ เช่น การวิจัยทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

๒. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในอวกาศด้วย Module การทดลองของญี่ปุ่นที่เรียกว่า “Kibo” ของสถานีอวกาศนานาชาติ เพื่อให้การฝึกอบรมแก่นักบินอวกาศและส่งเสริมกิจกรรมด้านอวกาศที่มีคนอยู่ประจำอยู่

๓. การพัฒนายาน เครื่องปล่อยจรวด ระบบขนส่งอวกาศอื่นๆ และการส่งเสริมการวิจัยทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ ในบริเวณ TKSC ยังมีอาคารแสดงนวัตกรรมอวกาศ ซึ่งจัดแสดงโมเดลจรวดและยานอวกาศรวมทั้ง ดาวเทียมสำรวจอวกาศ ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น การสื่อสาร การสำรวจทรัพยากร การสำรวจอวกาศที่เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และการแผ่รังสีจากนอกโลก เป็นต้น

๒. ความร่วมมือกับประเทศไทย

องค์การอวกาศญี่ปุ่น เปิดโอกาสให้ประเทศไทยเข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ Kibo-ABC Multilateral Programs ซึ่งเป็นการประชุมร่วมของประเทศในอาเซียน อาทิ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย และ เวียดนาม ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงานวิชาการใหม่ในภารกิจการสำรวจอวกาศ หรือแม้แต่หุ่นยนต์ รวมทั้ง มีการประชุม ประจำเดือนผ่านเว็บ เพื่ออภิปรายภาระหน้าที่และสถานะ รวมทั้งประเด็นสำคัญ หรือผลการศึกษา หรือการบรรยาย โดยผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้ง เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาสมรรถนะด้านอวกาศแก่ประเทศอาเซียนในชื่อโครงการ SSAF : The Space Seeds for Asian Future ซึ่งจะเป็นโยบายสนับสนุนต่อการพัฒนาการศึกษา วิทยาศาสตร์ในประเทศไทย

ญี่ปุ่นไม่ทิ้งภาคเกษตร

ในการศึกษาดูงานของ นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ที่ประเทศญี่ปุ่นในวันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ ได้ไปศึกษาการรวมกลุ่มของเกษตรกรญี่ปุ่น ณ ตลาดแห่งหมู่บ้านรวง(ข้าว)ทิพย์ ที่มีชื่อสถานที่ว่า MIZUHONOMURAICHIBA ตั้งอยู่ที่ ๔๙๖ Yagihashi, Tsukuba City, Ibaraki Prefecture เป็นการรวมกลุ่มกันในรูปวิสาหกิจเกษตร (กลุ่มเกษตรกร) ในรูปบริษัทจำกัด โดยมีประธานชื่อ Mr. Hisao Hasekawa ปัจจุบันมีสมาชิก ๕๔ ราย (ไม่รวมพนักงาน/ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว) รูปแบบธุรกิจเป็นการจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร ผลผลิตแปรรูปเกษตร ไม้ดอก ไม้กระถาง วัสดุทางการเกษตร ปุ๋ย ร้านจำหน่ายโซปะ และอาหารที่แปรรูปจากพืชผล เนื้อสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้ ประเทศญี่ปุ่นมีการรวมตัวของเกษตรกรแบบนี้ มากกว่า ๒๐,๐๐๐ กลุ่มทั่วประเทศ กลุ่มนี้ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมากเนื่องสมาชิกมีรายได้มากกว่า ๘ ล้านเยนต่อปี ซึ่งสูงที่สุดในญี่ปุ่น

ความเป็นมา

การรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปวิสาหกิจเกษตรในการจัดตั้งตลาดแห่งหมู่บ้านรวง (ข้าว) ทิพย์หรือ MIZUHONOMURAICHIBA เริ่มจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ เพียง ๘ ราย และต่อมาได้มีการพัฒนามาตรฐานการผลิตที่น่าเชื่อถือเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค สมาชิกได้มีการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศไทย จึงมีผลให้วิสาหกิจชุมชนแห่งนี้ประสบผลสำเร็จ กิจการมีรายได้เติบโตอย่างต่อเนื่อง จำนวนสมาชิกขยายเพิ่มขึ้นเป็น ๕๔ ราย และได้รับการคัดเลือกเป็นตลาดเกษตรกรดีเด่นในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมีความเป็นมา ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๓๓	เกษตรกร ๘ ราย รวมตัวกันรับสมาชิกผู้ซื้อที่ลงทะเบียนเป็นลูกค้าของกลุ่ม
พ.ศ. ๒๕๓๗	จัดตั้งวิสาหกิจเกษตร MIZUHO
พ.ศ. ๒๕๔๔	นำมาตรฐานเกษตรปลอดภัยของเทศบาลจังหวัดอิบารากิมาปรับใช้ในกลุ่ม
พ.ศ. ๒๕๔๘	จัดให้สมาชิกเกษตรกรเดินทางไปศึกษาดูงานด้านเกษตรในประเทศจีน
พ.ศ. ๒๕๔๙	จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด
	เริ่มนำระบบ GAP เข้ามาปรับใช้ในกลุ่ม
พ.ศ. ๒๕๕๐	นำสมาชิกเดินทางไปศึกษาดูงานเกษตรในประเทศเกาหลีใต้
พ.ศ. ๒๕๕๑	ได้รับการรับรอง JGAP
พ.ศ. ๒๕๕๒	ประธานบริษัทออกรายการโทรทัศน์ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่ม
พ.ศ. ๒๕๕๓	จัดตั้งสาขาที่เมือง Ushiku
พ.ศ. ๒๕๕๔	จัดตั้งสาขาที่เมือง Mito
พ.ศ. ๒๕๕๖	นำสมาชิกเดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศไทย
	ได้รับคัดเลือกเป็นตลาดเกษตรกรดีเด่นจากกระทรวงเกษตรฯ
พ.ศ. ๒๕๕๙	ร่วมมือกับสถาบันวิจัยอาหาร NARO พัฒนาเจลข้าว

สำหรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มของเกษตรกรของตลาด MIZUHONOMURAICHIBA คือ

๑. เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในด้านราคาให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก ทั้งด้านการซื้อและการขาย จากการรวมตัวเพื่อเพิ่มปริมาณการซื้อปัจจัยการผลิตที่สามารถต่อรองกับผู้ขาย และรวมตัวในการขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ เพื่อให้ได้ราคาดีไม่มีการตัดราคากัน

๒. เพื่อเป็นแหล่งศูนย์รวมของผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายโดยตรง ไม่ผ่านคนกลาง

๓. เพื่อเป็นกลไกหรือเวทีให้เกษตรกรสามารถร่วมมือและช่วยเหลือกันและกัน ในการยกระดับมาตรฐานการผลิต และพัฒนาคุณภาพของสินค้า

ทั้งนี้ มีนโยบายในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่อร่อย มีคุณภาพ และปลอดภัยแก่ผู้บริโภค โดยไม่ใช้สารเคมีซึ่งปลอดภัยแก่ผู้ผลิตด้วย โดยไม่ได้มุ่งเน้นการขายสินค้าราคาถูก

๒. สินค้าแต่ละชนิดมีตัวอย่างให้ชิมและระบุชื่อผู้ผลิตเอาไว้ หากผู้ซื้อชอบสามารถจดจำและกลับมาซื้อได้ถูกต้อง

๓. ผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดราคา โดยผู้ขายรายแรกในฤดูกาลผลิตจะตั้งราคาสินค้าของตนเอง และผู้ขายรายต่อๆ ไปจะต้องตั้งราคาไม่ต่ำกว่ารายแรก

การดำเนินงาน

ในการดำเนินงานของตลาด MIZUHONOMURAI CHIBA อยู่ในรูปของธุรกิจภายใต้การกำกับดูแลของประธานและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรร่วมกันดำเนินการ โดยสมาชิกจะนำสินค้าที่ตนเองผลิตได้มาจำหน่ายที่ตลาด เช่น ผักและผลไม้สด ผักดองและแห้ง อาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป ซอสและเครื่องปรุง ต้นไม้ทั้งไม้ดอก ไม้ผล และไม้ประดับ และอุปกรณ์การเกษตรต่างๆ ทั้งนี้ สมาชิกทุกรายจะต้องนำส่งสินค้าตอนเช้าตรงเวลาทุกวัน เพื่อลูกค้าจะได้ทราบเวลานอนที่สินค้ามาลงที่ร้าน และสินค้าทุกประเภทจะต้องระบุชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ของผู้ผลิต หากสินค้าที่ตลาดหมด ผู้ซื้อสามารถตามไปซื้อได้ที่สวน และในตอนเย็นสมาชิกมาตรวจสอบสินค้าของตนเพื่อรับเงิน หากขายสินค้าไม่หมดสมาชิกจะเอาสินค้ากลับโดยอาจจะไปขายที่อื่นแทน หรือใช้ในครัวเรือน หรือแปรรูป หรือทำลายทิ้งแล้วแต่กรณี และจะนำของใหม่และสดมาขายในวันถัดไป

การรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปวิสาหกิจชุมชนในประเทศญี่ปุ่นก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้

๑. ประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ในการเพิ่มอำนาจการต่อรอง ทั้งการซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์การเกษตร และการกำหนดราคาขายผลผลิตของตนเอง ซึ่งช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและเพียงพอต่อต้นทุนการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๒. ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ช่วยให้คนในชุมชนสามารถมีแหล่งซื้อผลผลิตการเกษตรที่อร่อย มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ซึ่งจะช่วยให้คนในชุมชนและสังคมมีสุขภาพแข็งแรง และสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยจะส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้

๓. ประโยชน์ต่อประเทศญี่ปุ่น เมื่อเกษตรกรมีรายได้ที่เพียงพอและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รัฐบาลไม่จำเป็นต้องมีภาระงบประมาณในการอุดหนุนหรือให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร ทำให้สามารถนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ นอกจากนั้น ในภาพรวมประเทศที่มีประชาชนในชุมชนและสังคมที่มีสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ย่อมส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพในการผลิตและการแข่งขันของประเทศได้ในที่สุด

ขับเคลื่อนภายใต้ข้อจำกัดด้านแรงงาน

๑. ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาดูงานของ นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ที่ประเทศญี่ปุ่นในวันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐ เป็นการดูงานที่ International Manpower Development Organization (IM Japan) สำนักงานกรุงโตเกียวตั้งอยู่ที่ Shinhoridome Bldg. 7th Floor 2-4-3 Nihonbashihiro dome - Cho , Chuo-Ku, Tokyo และที่ศูนย์ฝึกอบรม Kasukabe Training Center ซึ่งปัจจุบันมีผู้ฝึกงานชาวไทยจำนวน ๔๒ คน โดยมี Mr.Kyoei Yamagisawa เป็น President (CEO)

IM JAPAN ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๔ ภายใต้ชื่อเดิมว่า Association for International Manpower Development of Medium and Small Enterprises, Japan : IMM ประเทศญี่ปุ่น (สมาคมพัฒนาแรงงานระหว่างประเทศของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กประเทศญี่ปุ่น) และต่อมา ได้เปลี่ยนแปลงชื่อเป็นองค์กรพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติ ประเทศญี่ปุ่น (Public Interest Foundation, International Manpower Development Organization, Japan: IM Japan) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2554 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ตามมาตรา ๔๔ ของ “Related Acts that Accompany the Enforcement of the Act on General Incorporated Association and General Incorporated Foundation and the Act on the Authorization, etc. of Public - interest Incorporated Associations and Public - interest Incorporated Foundation (Act No. 50 of 2006)” โดยมีฐานะเป็นมูลนิธิสาธารณประโยชน์ ที่จดทะเบียนกับกระทรวงแรงงาน ญี่ปุ่น เป็นองค์กรรับผู้ฝึกงานภายใต้การกำกับดูแลของ JITCO โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานประกอบการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนทางเทคนิคให้กับผู้ฝึกงานคนไทย โดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งเป็นสมาชิกในการจัดหาและจัดส่งผู้ฝึกงานไปฝึกงานในสถานประกอบการซึ่งเป็นสมาชิก กิจกรรมที่ IMM ประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการ คือ การรับผู้ฝึกงานต่างชาติภายใต้โครงการรับผู้ฝึกปฏิบัติงานและสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจในต่างประเทศของสถานประกอบการของญี่ปุ่น รวมทั้งการดำเนินการด้านอื่นๆ เช่น ทำการวิจัย ศึกษา สัมมนา และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ

๒. ความสัมพันธ์กับประเทศไทยระหว่างกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และ IM ประเทศญี่ปุ่น

(๑) เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๒ (๑๙๙๙) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยอธิบดีกรมการจัดหางาน (นายสมชาย วัฒนา) ในฐานะ Sending Organization กับ IMM ประเทศญี่ปุ่น โดย Senior Executive Director (Mr. Kyohei Yanagisawa) ในฐานะ Receiving Organization ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ร่วมกันในการจัดส่งผู้ฝึกงานไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น ภายใต้การดูแลของ JITCO และเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๒ ทั้งสองฝ่ายได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (Amendment of MOU) เกี่ยวกับค่าจ้างที่ผู้ฝึกงานจะได้รับขณะฝึกงานอยู่ในประเทศญี่ปุ่น และวิธีการเก็บออมเงินสะสมเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งลงนามโดยอธิบดีกรมการจัดหางานและ Senior Executive Director

(๒) ในระหว่างการจัดส่งผู้ฝึกงานช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๔ เกิดปัญหาผู้ฝึกงานไทยหลบหนีการฝึกงานจำนวนมากถึง ๕๑ คน จากจำนวนที่จัดส่ง ๑๑๔ คน ทำให้ IMM ประเทศญี่ปุ่น ชะลอการรับผู้ฝึกงานไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมการจัดหางาน และ IMM ประเทศญี่ปุ่น ได้ร่วมประชุมหารือเพื่อหาแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาการหลบหนีการฝึกงาน เช่น ให้มีการทบทวนการกำหนดคุณสมบัติของผู้ฝึกงาน ให้ตรงกับลักษณะและประเภทงาน การแจ้งรายละเอียดการฝึกงานและลักษณะงานให้ผู้ฝึกงานทราบอย่างละเอียดก่อนเข้ารับการฝึกงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ในเบื้องต้นกรมการจัดหางานได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปพบและเยี่ยมเยียนผู้ฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ฝึกงานให้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตน โดยเน้นว่าการฝึกงานคือ การทำงานและเน้นย้ำเรื่องโทษของการหลบหนีการฝึกงานให้ผู้ฝึกงานทราบ และได้ประสานงานกับ IMM ประเทศญี่ปุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาหารือกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ประเทศไทยได้จัดส่งผู้ฝึกงานไปฝึกงาน จำนวน ๘ ราย และผู้ฝึกงานทั้ง ๘ ราย ฝึกงานครบตามกำหนดของโครงการ ๓ ปี โดยไม่มีผู้ใดประพฤติผิดกฎหมายและปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการเป็นอย่างดี

(๓) เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) กรมการจัดหางาน และ IMM ประเทศญี่ปุ่น ได้มีการทบทวนแก้ไขบันทึกความเข้าใจ และลงนามบันทึกความเข้าใจฉบับใหม่ระหว่างอธิบดีกรมการจัดหางาน (นายนคร ศิลปอาชา) และประธาน IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายคูนีโอะ ทาคิฮาวา) โดยมีข้อตกลงด้านเทคนิคแนบท้ายเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานจำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้

- ข้อตกลงด้านเทคนิคเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ฝึกงาน
- ข้อตกลงด้านเทคนิคเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของโครงการ
- ข้อตกลงด้านเทคนิคเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้ฝึกงาน
- ข้อตกลงด้านเทคนิคเกี่ยวกับการกลับก่อนกำหนด

ซึ่งข้อตกลงด้านเทคนิคทั้ง ๔ ฉบับ ลงนามระหว่างอธิบดีกรมการจัดหางาน (นายนคร ศิลปอาชา) และผู้บริหารอาวุโสของ IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายเคียวอิ ยานากิซาวา) และในระหว่างพิธีลงนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานไทยได้ร่วมเป็นสักขีพยานด้วย

(๔) เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) กระทรวงแรงงาน และ IMM ประเทศญี่ปุ่นได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ และข้อตกลงด้านเทคนิค 4 ฉบับ โดยมีการทบทวน ปรับปรุง แก้ไขเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเน้นให้มีวิธีการ และกระบวนการคัดเลือกผู้ฝึกงานให้ได้คุณภาพมากขึ้นทัดเทียมและแข่งขันได้กับผู้ฝึกงานชาติอื่นๆ ที่ IMM ประเทศญี่ปุ่นได้มีบันทึกความเข้าใจกับผู้ฝึกงานเข้าไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น เช่น อินโดนีเซีย หรือเวียดนาม ทั้งนี้ บันทึกความเข้าใจเป็นการลงนามในระดับกระทรวงแรงงาน โดยมีปลัดกระทรวงแรงงาน (นายจุฑาธวัช อินทรสุขศรี) เป็นผู้แทนฝ่ายไทยลงนามร่วมกับประธาน IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายเคียวอิ ยานากิซาวา) และข้อตกลงด้านเทคนิค 4 ฉบับ ลงนามโดยอธิบดีกรมการจัดหางาน (นายไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์) และผู้อำนวยการบริหารอาวุโสของ IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายซาคาอิโกะ ยาโนะ) นอกจากนี้ IMM ประเทศญี่ปุ่น ยังให้ความสำคัญกับภาระค่าใช้จ่ายของไทยที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยพิจารณาปรับเพิ่มค่าใช้จ่ายสำหรับการอบรมก่อนเดินทางจากเดิมที่จัดสรรให้ ผู้ฝึกอบรมรายละ ๖๐,๐๐๐ เยน เป็น ๘๐,๐๐๐ เยน

(๕) เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐) กระทรวงแรงงานและ IMM ประเทศญี่ปุ่นได้ลงนามบันทึกความเข้าใจและข้อตกลงด้านเทคนิค ๔ ฉบับ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นได้มีการปรับปรุงกฎหมายควบคุมคนเข้าเมืองใหม่ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ทำให้ผู้ฝึกงานได้รับสิทธิและประโยชน์ในการเดินทางไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น โดยได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายแรงงานประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปีแรกที่เข้าไปฝึกงาน ซึ่งต่างจากเดิมที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ฝึกงานได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายตั้งแต่ปีที่ ๒ ที่เข้าไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น โดยบันทึกความเข้าใจฉบับล่าสุดเป็นการลงนามระหว่างปลัดกระทรวงแรงงาน (นายสมชาย ชุ่มรัตน์) กับประธาน IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายเคียวอิ ยานากิซาวา) และข้อตกลงด้านเทคนิค ๔ ฉบับ ลงนามระหว่างอธิบดีกรมการจัดหางาน (นายจิรศักดิ์ สุคนธชาติ) และผู้อำนวยการบริหารอาวุโสของ IMM ประเทศญี่ปุ่น (นายซาคาอิโกะ ยาโนะ)

(๖) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนชื่อของ IMM ประเทศญี่ปุ่น จึงได้มีการขอให้แก้ไขชื่อองค์กรในบันทึกความเข้าใจการจัดส่งผู้ฝึกงานไทยไปฝึกงานเทคนิคในประเทศญี่ปุ่น และข้อตกลงทางเทคนิค ๔ ฉบับ รวมทั้งขอเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง President IMM Japan เป็น President (CEO) IM Japan ซึ่งกระทรวงแรงงาน โดยปลัดกระทรวงแรงงาน (นายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์) และประธาน IM (CEO) ประเทศญี่ปุ่น (Mr.Kyoei Yanagisawa) ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจฉบับแนบท้ายเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ นอกจากนี้ ยังได้มีการแก้ไขข้อตกลงด้านเทคนิคเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ฝึกงานเทคนิคที่ลงนามเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ระหว่างอธิบดีกรมการจัดหางาน (นางสุทัศนีย์ สีบวงศ์แพทย์) และผู้จัดการอาวุโสของ IM ประเทศญี่ปุ่น (Mr.Yasuhiro Kitajima) โดยรับสมัครได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง และขยายคุณสมบัติด้านอายุของผู้สมัครเข้าร่วมโครงการเป็น ๒๐ - ๓๐ ปีบริบูรณ์ โดยให้เข้าไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นได้ระยะเวลา ๑ - ๓ ปี สำหรับรายละเอียดความรับผิดชอบของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และความรับผิดชอบของ IM ประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินการจัดส่งผู้ฝึกปฏิบัติงานไปฝึกปฏิบัติงานในประเทศญี่ปุ่นปรากฏในภาคผนวก

(๗) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมการจัดหางานได้จัดส่งผู้ฝึกงานไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นจำนวนทั้งหมด ๔ รุ่น รวม ๑๑๔ คน ดังนี้

- รุ่นที่ ๑ จำนวน ๔๓ คน เดินทางไปฝึกงานวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓
- รุ่นที่ ๒ จำนวน ๒๖ คน เดินทางไปฝึกงานวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

- รุ่นที่ ๓ จำนวน ๓๒ คน เดินทางไปฝึกงานวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๓

- รุ่นที่ ๔ จำนวน ๑๓ คน เดินทางไปฝึกงานวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

(๘) ปี ๒๕๔๕ กรมการจัดหางานได้จัดส่งผู้ฝึกงานไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๑ รุ่น ๘ คน เดินทางไปฝึกงานวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕

สรุป ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ - ปัจจุบัน มีผู้ฝึกงานที่เดินทางไปฝึกงานทั้งสิ้นจำนวน ๓,๐๗๖ คน ขณะนี้ยังคงอยู่ฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นจำนวน ๗๔๑ คน สำเร็จการฝึกงาน ๓ ปี และ ๑ ปี และเดินทางกลับประเทศไทยแล้ว จำนวน ๑,๙๓๓ คน ถูกส่งกลับ/สละสิทธิมีจำนวน ๒๗๒ คน และมีผู้ฝึกงานหลบหนีจำนวน ๑๓๐ คน

๓. ประโยชน์ขององค์กรต่อสังคมและประเทศญี่ปุ่น

การดำเนินงานของ IM JAPAN เป็นองค์กรในรูปแบบ Public Interest Foundation ดำเนินการโดยไม่หวังกำไร ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศญี่ปุ่นหลายประการ ดังนี้

๑. ประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศญี่ปุ่น มีแหล่งแรงงานที่รับค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมายของประเทศและตามเงื่อนไขของบริษัท โดยที่แรงงานดังกล่าวส่วนมากมีประสิทธิภาพสูงตาม ทำให้บริษัทไม่ขาดแรงงาน และ IM JAPAN ยังขยายจำนวนแรงงานดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นยังออกกฎหมายให้ขยายสัญญาจาก ๓ ปี เป็น ๕ ปี ซึ่งจะทำให้ช่วงเวลาในการมีแรงงานทำงานในโรงงานได้ต่อเนื่อง และแรงงานต่างชาติจะมีความชำนาญด้านเทคนิคมากขึ้น ทำให้โรงงานได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

๒. ประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่นที่ลงทุนในต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศเวียดนาม ที่มีบุคลากรภายในประเทศ ที่มีความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรมและการทำงานแบบญี่ปุ่น รองรับสามารถทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นบริษัทจากประเทศญี่ปุ่น ทั้งด้านแรงงาน ช่างเทคนิค ล่าม และการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องใช้บุคลากรที่เดินทางไปจากประเทศญี่ปุ่น และไม่ต้องฝึกคนไทยทั้งด้านภาษาและด้านเทคนิค ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก

๓. ประโยชน์ต่อประเทศญี่ปุ่น เมื่อภาคอุตสาหกรรมมีแรงงานที่ทำงานเพียงพอ ในอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ทำให้ภาคอุตสาหกรรมนั้นดำเนินธุรกิจที่ราบรื่น ย่อมส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพในการผลิตและการแข่งขันของประเทศได้ มีผลกำไรที่เพียงพอส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมดีขึ้น

ไทย-ญี่ปุ่นร่วมขับเคลื่อนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษาดูงานของ นบส. ๒ รุ่นที่ ๙ ที่ประเทศญี่ปุ่นในวันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ เป็นการศึกษาดูงานสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว โดยฟังการบรรยายถึงความสัมพันธ์และความร่วมมือในการพัฒนา ระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และบทบาทหน้าที่ของสถานทูตไทยประจำกรุงโตเกียวรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับ ประเทศญี่ปุ่น โดยเอกอัครราชทูตไทยคือ นายบรรสาน บุนนาค เป็นผู้กล่าวต้อนรับและเจ้าหน้าที่สถานทูตเป็นผู้บรรยายสรุป

๑. ความเป็นมาของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กันมายาวนานโดยมีการค้าขายกันตั้งแต่สมัยสุโขทัยมาถึง กรุงศรีอยุธยาจนเข้าสู่ความสัมพันธ์ทางการทูตสมัยใหม่ เมื่อได้มีการลงนาม “ปฏิญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรีและการค้าขายระหว่างสยามและญี่ปุ่น” ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๔๓๐ สมัยรัชกาลที่ ๕ และได้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จะครบรอบ ๑๓๐ ปีในปี ๒๕๖๐ ความร่วมมือทั้ง ๒ ประเทศครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของราชวงศ์ทั้ง ๒ ราชวงศ์มีความสัมพันธ์แนบแน่นใกล้ชิดกันมากมีการเยือนสำคัญๆ ระดับราชวงศ์ยาวนานและต่อเนื่อง หลายครั้งประชาชนทั้ง ๒ ประเทศก็มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ปัจจุบันมีชาวไทยพำนักอยู่ในประเทศญี่ปุ่นประมาณ ๕๐,๐๐๐ คนในขณะที่ชาวญี่ปุ่นพำนักในประเทศไทยประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน ด้านการค้าได้มีการติดต่อ ความร่วมมือในการพัฒนาไปสู่หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และเศรษฐกิจ โดยมีผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่นเดินทางมาประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยหลายสาขา เช่น สาขายานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่สำคัญอันดับต้นของไทย โดยที่ผ่านมามีญี่ปุ่นเป็นอันดับ ๑ ในการเป็นคู่ค้า นักลงทุน และนักท่องเที่ยวของไทย

ความสัมพันธ์ทางการทูต ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๐ (ค.ศ. ๑๘๘๗) มีการซื้อสถานที่จัดทำเป็นสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๘๖ โดย นายดิเรก ชัยนาม ได้ซื้อ แมนชั่น Hamaguchi Mansion ในราคา ๑ ล้านบาท มาจัดตั้งเป็นสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ตั้งอยู่เลขที่ ๓-๑๔-๖ Kami-Osaki , Shinagawa-ku , Tokyo ปัจจุบันมีนายบรรสาน บุนนาค เป็นเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว มีสำนักงานที่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานทูตจำนวน ๑๓ สำนักงาน คือ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารไทย สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารกองทัพบก สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารไทย กองทัพอากาศ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารกองทัพอากาศ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจ การลงทุน สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานที่ปรึกษาด้านอุตสาหกรรม สำนักงานแรงงานใน ประเทศญี่ปุ่น สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลัง สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนไทยในญี่ปุ่น สำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยสำนักงานโตเกียว และบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สถาน เอกอัครราชทูตดำเนินการนอกเหนือจากความรับผิดชอบที่แต่ละสำนักงานดูแลนั้น คือ เรื่องหนังสือเดินทาง บัตร ประชาชนไทยในต่างประเทศ การจัดทำนิติกรรมและทะเบียนราษฎร์ เช่น การจดทะเบียนเกิด สมรส หย่าร้าง จด ทะเบียนบุตรบุญธรรม และการผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการในโครงการฝึกอบรมให้กับคน ไทย การให้ความรู้เรื่องการใช้ชีวิตในญี่ปุ่น การลงทะเบียนคนไทยในญี่ปุ่น และการดูแลเรื่องการศึกษาต่อที่ประเทศ ญี่ปุ่นอีกด้วย

๒. ความสัมพันธ์กับประเทศไทยในปัจจุบัน

๑. ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ Japan -Thailand Economic Partnership Agreement (JTEPA) ประเทศมีจุดมุ่งหมายในการเปิดเสรีทางการค้า บริการ และการลงทุนให้แก่กันและกันในระดับที่ต่างคนต่างรับได้ใน ๙ สาขา คือ (๑) เกษตร ป่าไม้ และประมง (๒) การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (๓) การสร้างเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (๔) บริการการเงิน (๕) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) (๖) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม (๗) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) (๘) การท่องเที่ยว และ (๙) การส่งเสริมการค้าและการลงทุน ซึ่งมีเรื่องคร่าวไทยสู่คร่าวโลก อุตสาหกรรมเหล็ก ยานยนต์ สิ่งทอ การประหยัดพลังงาน เป็นหลัก โดยมีกลไกแก้ปัญหาหากการเปิดการค้าเสรีส่งผลกระทบต่อรุนแรง และสำหรับสินค้า บริการ การลงทุนที่ฝ่ายใดยังไม่พร้อมเปิด โดยได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกันตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ มีระยะเวลา ๑๐ ปี ซึ่งจะครบตามกรอบความตกลง JTEPA ในปี ๒๕๖๐ นี้

๒. โครงการความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทวายในเมียนมาร์ เป็นโครงการความร่วมมือที่สำคัญระหว่างประเทศไทย ญี่ปุ่น และเมียนมาร์ ซึ่งจะเป็นประตูเศรษฐกิจแห่งใหม่ที่เชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ทำให้เกิดการเชื่อมโยงเศรษฐกิจอย่างมหาศาลให้กับภาคเอกชนของญี่ปุ่น โดยมีประเทศไทยเป็นฐานการผลิต จุดเชื่อมโยง และศูนย์กลางการกระจายสินค้าในภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการเชื่อมต่อกับ East-West Corridor ด้วย

๓. การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศยกเว้นวีซ่าเข้าประเทศญี่ปุ่นที่ไม่เกิน ๑๕ วัน โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ทำให้นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปเที่ยวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๐ มีนักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปญี่ปุ่นเกือบ ๑ ล้านคน เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๔-๑๕ และการบินไทยได้เพิ่มเที่ยวบินเป็น ๗๐ เที่ยวบิน/สัปดาห์

บทบาทหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำญี่ปุ่นนอกเหนือจากหน้าที่ในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศญี่ปุ่น การดูแลประชาชนที่พำนักในประเทศญี่ปุ่นแล้วปัจจุบันยังมีหน้าที่ ในการดึงดูดนักลงทุนญี่ปุ่นให้ไปลงทุนที่ Eastern Economic Corridor (EEC) เป็นโครงการที่รัฐบาลกำลังเร่งขับเคลื่อนอย่างเต็มที่

ครั้งที่ ๒ เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร-สะพานเซโน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่ตั้งขึ้นใหม่ แยกตัวมาจากจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย อำเภอ ๗ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอดอนตาล อำเภอนิคมน้ำอ้อม อำเภอคำชะอี อำเภอหนองสูง และอำเภอดงหลวง มีประชากรประมาณ ๓๔๕,๐๐๐ คน เป็นจังหวัดที่มีเส้นแบ่งอาณาเขตจังหวัดเป็นแนวภูเขา ติดกับจังหวัดร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ อัญญาเจริญ และนครพนม และมีเขตแดนติดกับแขวงสะหวันนะเขตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งเป็นแขวงขนาดใหญ่และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ ๒ ของ สปป.ลาว มีประชากรประมาณ ๑ ล้านคน (มากกว่า ๓ เท่าของจังหวัดมุกดาหาร) โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งอาณาเขตระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

พื้นที่ในจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่ เป็นภูเขา มีอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง ในขณะที่พื้นที่ราบมีเพียงน้อย แต่ก็เป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเนื่องจากเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพแห่งที่ ๒ ระหว่าง จังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทย และแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ซึ่งเป็นสะพานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร ให้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความมั่นคงจนถึงปัจจุบัน โดยที่ได้มีการเปิดใช้งานอย่างเป็นทางการ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นผลให้มูลค่าการค้าชายแดนรวม ณ จังหวัดมุกดาหาร มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนสูงขึ้นไปถึงระดับ ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อรายได้มวลรวมจังหวัด (GPP) ทำให้มีระดับอัตราการเติบโต ในระดับตัวเลขสองตำแหน่ง มาโดยตลอดหลังจากเปิดสะพานมิตรภาพ แห่งนี้ จนถึงปัจจุบัน และในช่วงเวลาเดียวกันนี้ การลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดมุกดาหารก็ทวีความสำคัญ จนมีบทบาทสำคัญต่อรายได้จังหวัดมากยิ่งขึ้น ซึ่งสัดส่วนรายได้ด้านอุตสาหกรรมต่อรายได้มวลรวมจังหวัด (GPP) ได้ก้าวกระโดดขึ้นมาเป็นร้อยละ ๑๕ ต่อ GPP ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากที่เคยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๘ ต่อ GPP ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ที่สำคัญที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมยางพารา มีกำลังการผลิตรวม ๔ แสนล้านตันต่อปี มีเงินลงทุนรวมประมาณ ๑,๕๐๐๐ ล้านบาท กลุ่มอุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง มีกำลังการผลิตรวมประมาณ ๒๕,๐๐๐ ตันต่อปี มีเงินลงทุนรวมประมาณ ๘๐๐ ล้านบาท และกลุ่มอุตสาหกรรมโรงสีข้าวขนาดใหญ่อีกหลายแห่ง ส่งผลให้ก่อให้เกิดการจ้างงาน

ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเพิ่มขึ้น ยังผลต่อเนื่องให้ประชาชนในจังหวัดมีกำลังซื้อที่สูงขึ้น ก่อให้เกิดการลงทุนในภาคการค้าและการบริการขนาดใหญ่ในจังหวัดตามมาอีกหลายอย่าง อาทิ ห้างค้าปลีกค้าส่ง ห้างสรรพสินค้า โรงแรมและห้องพักเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีกำลังซื้อในประเทศเพื่อนบ้านที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีประชากรจำนวนมากเข้ามาจับจ่ายใช้สอย และเข้ามาใช้บริการในจังหวัดมุกดาหาร ส่งผลให้ภาคการค้าปลีกค้าส่ง และภาคบริการ การท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารขยายตัวต่อเนื่อง ซึ่งก็เป็นผลมาจากความสะดวกในด้านการเดินทางที่ดียิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ศักยภาพในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่นให้ความสำคัญในการลงทุน ประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการส่งออก เนื่องจากเป็นช่องทางหลักในการหารายได้เข้าประเทศ ซึ่งการค้าชายแดนนับวันยิ่งจะทวีความสำคัญมากขึ้นๆ เนื่องจากมีมูลค่าการส่งออกอยู่ในระดับสูงในแต่ละปี และการที่ สปป.ลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่อุดมไปด้วยทรัพยากรแร่ อาทิ ทองคำ แร่อื่นๆ และทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ แต่เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล (LAND LOCK) ซึ่งประเทศต่างๆ ที่เข้ามาแสวงหาทรัพยากรจำเป็นต้องมีช่องทางนำเข้ามาและส่งออกทรัพยากรต่างๆ ออกไป อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ามาทำเหมืองแร่ทองคำ จำเป็นต้องนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิง เครื่องจักรกลหนัก สารเคมี แรงงาน ฯลฯ จากไทย และส่งออกแร่ทองแดงซึ่งสกัดจากทองคำ เข้าสู่ประเทศไทยไปยังท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ท่าเรือกรุงเทพฯ เพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สามต่อไป ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้ใช้ช่องทางสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ ๒ ณ จังหวัดมุกดาหารเป็นช่องทางหลักที่สำคัญ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดมุกดาหารมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. นโยบายทางด้านเศรษฐกิจของประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีผลต่อประเทศไทยและจังหวัดมุกดาหาร

- สาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีประชากรเป็นจำนวนมาก และมีระดับการผลิตอยู่ในระดับที่สูง จึงจำเป็นต้องนำเข้าทรัพยากรจำนวนมากจากที่ต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ประเทศ ในกลุ่ม CLMV (Cambodia, Lao PDR, Myanmar, Vietnam) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มากมายหลากหลายและสามารถเชื่อมต่อการขนส่งทางบก ถึงสาธารณรัฐประชาชนจีนได้โดยตรง ตามนโยบายของสาธารณรัฐประชาชนจีนนโยบายในการสร้างเส้นทางรถไฟผ่านภูมิภาคนี้ ที่เรียกว่า นโยบาย ๑ แถบ ๒ ปีกร โดยมีส่วนกลางการขนส่งอยู่ที่เมืองคุนหมิง โดยเส้นทางรถไฟตามนโยบายดังกล่าวที่ใกล้ จังหวัดมุกดาหารที่สุดคือเส้นทางรถไฟ ที่เชื่อมต่อระหว่างคุนหมิง – กรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดหนองคาย โดยสถานีที่ใกล้ที่สุดคือ สถานีจังหวัดขอนแก่น และอีกสายคือ สถานีที่เชื่อมระหว่างคุนหมิง กรุงเทพฯ ที่มาทางเวียดนามที่ฮานอย กวางตรี ลาวบาว เข้าสู่ สปป.ลาว ที่แขวงสะหวันนะเขต ลงใต้เข้าแขวงปากเซ เข้ากัมพูชา แล้วเข้าไทยที่สระแก้ว เข้ากรุงเทพฯ โดยมีสถานีที่ใกล้จังหวัดมุกดาหารที่สุดคือ สถานีสะหวันนะเขต สปป.ลาว เพื่อเป็นเส้นทางเข้าเมืองการเข้ามาแสวงหาทรัพยากร สามารถขนได้ทั้งคนและสินค้าจำนวนมากในอนาคต การพัฒนาภายใต้กรอบ PBGEC เป็นการพัฒนาศักยภาพของโครงข่ายการคมนาคมขนส่งและการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ซึ่งเน้นการพัฒนาเมืองหนานหนิง ให้สามารถเชื่อมต่อกับอาเซียนได้สะดวกมากขึ้น และมีการพัฒนาการขนส่งทางทะเลและท่าเรือน้ำลึก ที่เชื่อมต่อโดยตรงเข้ากับการขนส่งระบบราง (รถไฟ) เพื่อกระจายสินค้าไป ยังมณฑลอื่นๆ ของจีน นอกจากนี้ ท่าเรือน้ำลึกยังเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างกว้างซี กับกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และประเทศอื่นๆ ในขณะที่กรอบความร่วมมือ GMS เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา และสะพานข้ามแม่น้ำโขงตามแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ ๓ แนว คือ แนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridors), แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวใต้ (Southern Economic Corridor) กรอบ PBGEC จึงช่วยเพิ่มโอกาสธุรกิจไทยในการเข้าสู่จีนตอนใต้

- ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศที่ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีฐานการผลิตรถยนต์ และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย โดยผลิตเพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และหนึ่งในช่องทางที่ส่งออกและนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์ และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ คือ ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ ๒ สำเร็จลงได้ก็โดยการมีส่วนร่วมด้านเงินทุน และวิศวกรชาวญี่ปุ่นเป็นผู้ออกแบบ ก่อสร้างจนแล้วเสร็จ จนเกิดเป็นประตูการค้าชายแดนที่สำคัญในปัจจุบัน และในอนาคต ญี่ปุ่นพยายามที่จะมีบทบาทในภูมิภาคโดยสนับสนุนเงินลงทุนผ่านกองทุนเพื่อการพัฒนาต่างๆ รวมถึงธนาคารแห่งการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เพื่อเป็นเงินลงทุนเพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้นำไปใช้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน ในภูมิภาค หนึ่งในนั้นคือโครงการเส้นทางรถไฟความเร็วสูงในประเทศไทย ที่เชื่อมระหว่างอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พิชณุโลกและมุกดาหาร

๒. การรวมกลุ่มประเทศ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การรวมกลุ่มประเทศเพื่อสิทธิประโยชน์ด้านการค้าการลงทุนระหว่างกัน ช่วยให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคมีอัตราการพัฒนาที่รวดเร็ว โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานในด้านการขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นทางถนน ทางราง ทางอากาศ โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำ คือ ท่าเรือน้ำลึก โดยท่าเรือที่สำคัญที่จะเป็นโอกาสให้จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ท่าเรือน้ำลึกคานัง และท่าเรือหูงอ้าง เมืองวิน ในประเทศเวียดนาม ท่าเรือแหลมฉบังของไทย ซึ่งเป็นท่าเรือในการส่งสินค้าออกของ สปบ.ลาวบางส่วน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น การรวมกลุ่มประเทศที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย และจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย ACMECS GMS กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจรอบอ่าวเปย์ปู (Pan - Beibu Gulf Economic Cooperation Forum :PBGEC) (อ่าวเปย์ปู หรือ อ่าวตังเกี๋ย ในภาษาเวียดนาม) ASEAN RCEP TPP BIMSTEC เป็นต้น

๓. นโยบายของรัฐบาล

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และต่อมาได้มีการกำหนดเขตการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และสงขลา โดยมีกลยุทธ์การสร้างเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

๑. การสร้างพื้นที่เขตเศรษฐกิจใหม่ เน้นการพัฒนาบริเวณชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน และการบริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ
๓. สนับสนุน SMEs และการลงทุนต่อเนื่องของไทย และในประเทศเพื่อนบ้าน
๔. จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน โดยการบริหารแรงงานต่างด้าวและที่จำเป็น

การสนับสนุนการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจากภาครัฐของไทย ในรูปแบบสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน และการเงิน สามารถแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรณีเป็นกิจการเป้าหมายและตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๘ ปี โดยไม่เกินร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุน ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ลดหย่อนกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ ๕๐ เป็นเวลา ๕ ปี นับจากวันสิ้นสุดการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ๒ เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเวลา ๓๐ ปี หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ ๒๕ ของเงินลงทุน นอกเหนือจากค่าเสื่อมราคา ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบ/วัสดุจำเป็นสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก ๕ ปี รวมถึงอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด

๒. สิทธิประโยชน์กรณีกิจการไม่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ ๒๐ เหลือร้อยละ ๑๐ เป็นเวลา ๑๐ รอบระยะเวลาบัญชี และการผ่อนปรนดอกเบี้ยเงินกู้ รายละเอียด ๑-๒๐ ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกรมศุลกากรกรณีตั้งเขตปลอดอากรและคลังสินค้าทัณฑ์บนอีกด้วย

สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ครอบคลุมพื้นที่ ๓ อำเภอที่อยู่ในแนวแม่น้ำโขง ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอดงหลวง และอำเภอดอนตาล คิดเป็นพื้นที่ ๕๗๘.๕ ตารางกิโลเมตร มีด่านมุกดาหารเป็นจุดผ่านแดนเชื่อมต่อแขวงสะหวันเขต ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว.) ซึ่งมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน และต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการจัดที่ราชพัสดุเพื่อใช้ในการสร้างนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการลงทุนภาคอุตสาหกรรม จำนวน ๑,๐๘๔ ไร่เศษ ในท้องที่บ้านพรานอ้น ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการประมูลเพื่อสรรหาเอกชนรายใหญ่เข้ามาดำเนินการพัฒนาพื้นที่ และให้เอกชนหรือหน่วยงานอื่นเข้าต่อไป โดยจังหวัดมุกดาหารได้จัดทำร่างแผนแม่บทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๕๙ -๒๕๖๓ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเตรียมความพร้อมรองรับการลงทุน อาทิ

๑. การปรับปรุงมาตรฐานด้านศุลกากร ระเบียบพิธีการศุลกากร ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อที่จะพัฒนาให้เป็น (Single Windows Inspection) และโดยได้จัดทำ Common Control Area (CCA) กับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นด่านชายแดนแห่งแรกของประเทศที่ได้รับการยกระดับให้มีมาตรฐานในระดับสูงทั้งสินค้า และคน
๒. ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางถนนของกรมทางหลวง ได้มีโครงการสร้างถนนเชื่อมระหว่างจังหวัด ให้มีขนาดมาตรฐาน ๔ ช่องทางจราจร โดยเฉพาะในแนวจังหวัดมุกดาหาร – กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นถนนหลวงอาเซียน (ASEAN Highway) หมายเลข AH๑๖ ซึ่งอยู่ในแนวถนนบนกรอบข้อตกลง CBTA: GMS (Cross Border Transport Agreement : Greater Mekong Sub-region) หรือ ถนนระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก เชื่อม ๒ มหาสมุทร และเชื่อม ๒ ท่าเรือที่สำคัญในอนาคต EWEC (East – West Economic Corridor) พร้อมทั้งมีโครงการของกรมทางหลวงชนบทที่จะสร้างถนนวงแหวนรอบใน และรอบนอก เพิ่มอีก ๒ สาย รวมเป็นถนนวงแหวนทั้งสิ้น ๓ สาย
๓. รถไฟรางคู่เชื่อมระหว่าง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น – จังหวัดนครพนม ที่มีสถานีที่จังหวัดมุกดาหาร กระทรวงคมนาคมอยู่ระหว่างการทบทวนแผนการดำเนินงาน
๔. สนามบินมุกดาหารที่เป็นข้อเรียกร้องของประชาชนในจังหวัด ปัจจุบันยังคงรอความชัดเจนจากรัฐบาล
๕. โครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายการประปาส่วนภูมิภาค สาขามุกดาหาร ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการและเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ กำลังการผลิตสามารถรองรับความต้องการใช้น้ำถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๗
๖. แผนก่อสร้างสถานีไฟฟ้ามุกดาหาร ๓ สายส่ง และระบบจำหน่ายแรงสูง เข้าสู่บริเวณ พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ๑,๐๘๔ ไร่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานการศึกษาความเหมาะสม โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๔. ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

จุดเด่นด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร กล่าวคือ มีโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ ณ จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่

๑. โรงงานผลิตน้ำตาลทราย มีจำนวน ๑ โรงงาน
๒. โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง มีจำนวน ๒ โรงงาน
๓. โรงงานผลิตยางแท่ง มีจำนวน ๒ โรงงาน
๔. โรงสีข้าวขนาดกลางถึงใหญ่ มีจำนวน ๘ โรงงาน
๕. โรงฆ่าและชำแหละโคขุน มีจำนวน ๑ โรงงาน
๖. โรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีจำนวน ๑ โรงงาน

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีโรงงานที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรอยู่จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ โรงงาน และส่วนใหญ่เกษตรกรภายในจังหวัดมุกดาหารจะทำการปลูก อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา ตลอดจนเลี้ยงวัว เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปยางพารานั้น สามารถส่งเป็นสินค้าส่งออกไปยังในประเทศและต่างประเทศ

๕. ความพร้อมด้านแรงงาน

มีการจัดระบบแรงงานต่างด้าวให้มาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้ลักษณะไป - กลับ และมีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน ซึ่งให้บริการเรื่องอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร การตรวจสุขภาพ การประกันสุขภาพและการคุ้มครองแรงงาน โดยให้ใช้รูปแบบของศูนย์บริการจดทะเบียนต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ รวมทั้งมีแผนการฝึกอบรมฝีมือแรงงานไทยบริเวณชายแดนและแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน

๖. อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

อุตสาหกรรมเป้าหมายที่สามารถได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนเพิ่มเติม ตามประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร (http://www.boi.go.th/upload/content/3_2558_61031.pdf) ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ แปรรูปอาหารและเครื่องดื่ม ยางพาราและผลิตภัณฑ์ บริการฟื้นฟูสุขภาพ เครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ศูนย์การเปลี่ยนถ่ายสินค้าและยานพาหนะ คลังสินค้า และศูนย์กลางสินค้าเกษตร โดยมีรายชื่อผู้ที่สนใจเข้าลงทุนด้านอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน ดังนี้

๑. บริษัท KD ASSET จำกัด โรงไฟฟ้าชีวมวล
๒. บริษัท KRS Logistics จำกัด ศูนย์กระจายสินค้าและโลจิสติกส์
๓. บริษัท Thailand Nitting จำกัด เสื้อยืดทำนคู่
๔. บริษัท Ranhill จำกัด สาธารณูปโภคในนิคมอุตสาหกรรม
๕. บริษัท สมศักดิ์บอดีคาร์ จำกัด ต่อบรรทุก
๖. คุณ โกศล จังหวัดอำนาจเจริญ บดเนื้อไม้ยูคาลิปตัส
๗. บริษัท ศิริไพศาลเฟอร์นิเจอร์ จำกัด กรุงเทพมหานคร เฟอร์นิเจอร์ Build in
๘. บริษัท ซี เอ เอส อินเตอร์เทรด (ประเทศไทย) จำกัด โรงงานแปรรูปการเกษตร
๙. บริษัท M&A advisory จำกัด ที่ปรึกษาด้านการลงทุนให้นักลงทุนชาวญี่ปุ่น

ซึ่งทั้งหมดยังมีได้มีการดำเนินการใดๆ

๖. จังหวัดมุกดาหารยังขาดสถานศึกษาที่คอยผลิตแรงงานด้านช่างฝีมือเพื่อป้อนให้กับโรงงาน ดังจะเห็นได้จากจังหวัดใกล้เคียงจะมีสถานศึกษาระดับ ปวช. ปวส. หรือปริญญาตรีอยู่ที่จังหวัด แต่จังหวัดมุกดาหารกลับมีเพียงวิทยาลัยการอาชีพ
๗. ชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งและประกอบกิจการโรงงาน โดยมีทัศนคติด้านลบต่อโรงงานอุตสาหกรรม โดยมองว่าจะส่งผลกระทบต่อชุมชน ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในจังหวัดทำได้ล่าช้า หรือยาก
๘. เป็นจังหวัดชายแดน โรงงานที่จะมาตั้งเพื่อผลิตและส่งต่อไปยังอุตสาหกรรมอื่นๆ อาจทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งที่เพิ่มขึ้น

เงื่อนไขการพัฒนา: กรณีตัวอย่างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จังหวัดสกลนครและนครพนม

การพัฒนาใดๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ถือได้ว่า “น้ำ” เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ดังเนพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ “น้ำคือชีวิต” สำหรับการศึกษาดูงานของผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร นบส. ๒ รุ่น ๙ นี้ ได้มีโอกาสเยี่ยมชมโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนครและนครพนม ซึ่งเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ ทรงพระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๔, ๑๘ และ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการเพื่อก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำ จังหวัดสกลนครและจังหวัดนครพนม และทรงร่างรูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำพระราชทาน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในเรื่องน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน และช่วยราษฎรในท้องถิ่นบริเวณสอง ฝั่งลำน้ำก้ำ ให้มีน้ำใช้ในการเกษตร การอุปโภคบริโภคในฤดูแล้งด้วย

ลุ่มน้ำก้ำ เป็นลุ่มน้ำย่อยของลุ่มน้ำโขง โดยมีลำน้ำสาขา ได้แก่ น้ำบัง ห้วยแคน และน้ำพุง มีแหล่งน้ำต้นทุนที่สำคัญคือ หนองหาน ลำน้ำก้ำไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนถึงแม่น้ำโขงที่ตำบลน้ำก้ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม รวมความยาวประมาณ ๑๒๓ กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศมีความลาดเทจากด้านทิศตะวันตกไปทางด้านทิศตะวันออก มีความลาดเทจากหนองหานไปถึงบริเวณอำเภอนาแก มีพื้นที่รับน้ำฝนประมาณ ๓,๔๔๐ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำเฉลี่ยรายปีประมาณ ๑,๔๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่บริเวณสองฝั่งของลำน้ำส่วนใหญ่เป็นที่นา มีหมู่บ้านตั้งกระจายอยู่บริเวณตามเนินตลอดลำน้ำ นอกจากนี้ ยังมีหนอง บึงธรรมชาติจำนวนมาก ปัญหาที่สำคัญที่พบคือ

๑. ปัญหาอุทกภัย เนื่องจากบริเวณปลายลำน้ำมีสภาพเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมถึงเป็นประจำ ทำให้ในฤดูฝนจะเกิดปัญหาอุทกภัย
๒. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจาก ในฤดูแล้งหรือมีระยะเวลาฝนทิ้งช่วง น้ำในลำน้ำก้ำจะมีปริมาณน้ำน้อยทำให้การนำน้ำขึ้นมาใช้ทำได้ยาก จึงมักเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภค ของราษฎร

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อการอุปโภค-บริโภคของประชาชนในเขตสองฝั่งลำน้ำก้ำ
๒. เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำ จำนวน ๖๘,๒๒๗ ล้านลบ.ม. และเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ ๑๖๕,๐๐๐ ไร่
๓. เพื่อพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสาน โดยระดมการสนับสนุนการพัฒนาจากหน่วยงานราชการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการให้ราษฎรในโครงการได้มีบทบาทและมีส่วนร่วม
๔. เพื่อปรับปรุงรายได้และมาตรฐานการครองชีพของราษฎรในพื้นที่โครงการ ให้อยู่ในระดับเดียวกับค่าเฉลี่ยของชาวชนบททั่วไปในประเทศไทย
๕. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

แนวทางการดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมชลประทาน ได้มีการศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมสำรวจ ออกแบบโครงการ ๖ โครงการ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมชลประทาน นำเสนอโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓ แนวทาง ดังนี้

๑. งานประตูประบายน้ำ ประกอบด้วย โครงการประตูประบายน้ำ จำนวน ๗ แห่ง ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ดังนี้

ลำดับที่	โครงการ	แผนงานก่อสร้าง (ปี)
๑	ประตูประบายน้ำบ้านนาขาม จ.นครพนม	๒๕๓๘-๒๕๔๐
๒	ประตูประบายน้ำบ้านนาคู๋ จ.นครพนม	๒๕๓๙-๒๕๔๒
๓	ประตูประบายน้ำบ้านหนองบึง จ.สกลนคร	๒๕๔๐-๒๕๔๓
๔	ประตูประบายน้ำบ้านดับเต่า จ.นครพนม	๒๕๔๖-๒๕๔๘
๕	ประตูประบายน้ำบ้านนาบัว จ.นครพนม	๒๕๔๘-๒๕๕๐
๖	ประตูประบายน้ำห้วยแคน จ.นครพนม	๒๕๕๐-๒๕๕๒
๗	ประตูประบายน้ำน้ำก้ำตอนล่าง จ.นครพนม	๒๕๕๐-๒๕๕๒

๑. งานก่อสร้างระบบส่งน้ำชลประทาน ครอบคลุมพื้นที่ ๑๖๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งดำเนินการเสร็จแล้ว ๖ งาน ครอบคลุมพื้นที่ ๖๖,๑๓๕ ไร่ ลักษณะงานระบบส่งน้ำชลประทาน ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมหลักคือ

- (๑) กิจกรรมงานคลองชักน้ำ ทำหน้าที่รับน้ำเข้าสู่สถานีสูบน้ำ
- (๒) กิจกรรมงานสถานีสูบน้ำ มีลักษณะเป็นสถานีถาวรตั้งอยู่บนบก ทำหน้าที่สูบน้ำเข้าบ่อพักน้ำ
- (๓) กิจกรรมงานบ่อพักน้ำ ทำหน้าที่เก็บกักน้ำเพื่อกระจายน้ำเข้าคลองชลประทาน โดยแรงโน้มถ่วง
- (๔) กิจกรรมงานคลองส่งน้ำชลประทาน ประกอบด้วย คลองส่งน้ำ เช่น ท่อส่งน้ำเข้านา อาคารควบคุมน้ำกลางคลอง ทำหน้าที่ส่งน้ำเข้าแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร

๒. งานพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ (แก้มลิง) มีลักษณะเป็นแก้มลิง เพื่อช่วยกักเก็บน้ำในกรณีที่ลำน้ำก่ามีปริมาณมากในช่วงหน้าฝน นำมาใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง จำนวน ๑๕ แห่ง ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ ๓ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ กรมชลประทาน ได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำตามลำน้ำก่าและลำน้ำสาขา แล้วเสร็จครบ ๗ แห่ง และก่อสร้างแก้มลิง ครบ ๑๕ แห่ง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือควบคุมปริมาณน้ำมีแหล่งน้ำต้นทุน โดยมอบหมายให้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำน้ำก่าบริหารจัดการใช้น้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค และอื่นๆในลุ่มน้ำก่า อีกทั้งยังมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่ใช้น้ำจากลำน้ำก่าและลำน้ำสาขาประมาณ ๒๕ แห่ง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทางโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาก็ได้ให้คำแนะนำในการบริหารจัดการน้ำ การวางแผนการเพาะปลูก

การบริหารจัดการน้ำในเขตโครงการ ใช้หลักการมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำมีการจัดกลุ่มผู้ใช้น้ำ ขึ้นบัญชีกับกรมชลประทาน โดยมีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทำหน้าที่ควบคุมการสูบน้ำให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกร ตามกฎระเบียบของกลุ่มผู้ใช้น้ำ การจัดเก็บเงินสมทบค่าไฟฟ้าในการสูบน้ำนำส่งหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ มีการประชุมฝึกอบรม และศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ใช้งาน

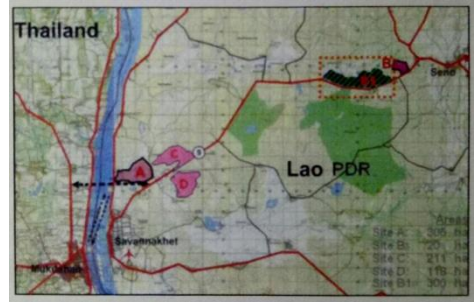
เรียนรู้จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน

แขวงสะหวันนะเขต เมืองแฝดคู่ค้าจังหวัดมุกดาหาร ด้วยจุดเด่นทำเลยุทธศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของ สปป.ลาว และมีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ทิศตะวันออกติดกับเมืองกวังจี เวียดนาม ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดมุกดาหารของไทย และตั้งอยู่บนเส้นทาง EWEC ด้วยศักยภาพดังกล่าว รัฐบาลจึงตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน ซึ่งดำเนินการศึกษาโดย Japan International Cooperation Agency : JICA ขึ้นโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเขตเศรษฐกิจแห่งแรกและแห่งที่ใหญ่ที่สุด ของ สปป. ลาว

เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๖

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการแห่งหนึ่งในภูมิภาค ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางหมายเลข ๙ ในแนวระเปียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East–WEST Economic Corridor - EWEC) เป็นจุดดึงดูดและส่งเสริมการลงทุน และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเอื้ออำนวยให้เขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวัน – เซโน เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยของประเทศ ช่วยสร้างอาชีพ และยกระดับความรู้ความสามารถด้านฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมของประเทศ เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ดึงดูดนักลงทุนโดยสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนได้รับมีมากกว่าที่ประเทศอื่นโดยรอบ รวมทั้งได้รับสิทธิในฐานะที่ผลิตในประเทศกำลังพัฒนากับประเทศคู่ค้าด้วย โดยกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำประมาณ ๔ แสนบาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงแผนการและการลงทุน มีพื้นที่ ๙,๕๔๐ ตารางกิโลเมตร มูลค่าโครงการ ๗๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ผลประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับมี ดังนี้

๑. ยกเว้นภาษีกำไร (อากรกำไร) เป็นระยะเวลา ๒-๑๐ ปีนับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไรหลังจากนั้น อัตราร้อยละ ๘-๑๐ (ปกติ ยกเว้น ๒-๗ ปีหลังจากนั้น อัตราร้อยละ ๑๐-๒๐)
๒. ภาษีรายได้ส่วนบุคคลอัตราคงที่ (อากรรายได้ส่วนบุคคล) อัตราร้อยละ ๕ สำหรับทั้งคนต่างชาติและคนลาว (นอกเขตอัตราก้าวหน้า)
๓. ยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า (อากรตัวเลขธุรกิจ) (ปกติร้อยละ ๕-๑๐) และภาษีสรรพสามิต (อากรخمใช้) (ปกติร้อยละ ๕-๙๐)
๔. ยกเว้นภาษีในการส่งออกสินค้า และในการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ การเช่าที่ดินน้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ตารางเมตร ที่ ๓๓ ดอลลาร์สหรัฐ/ตารางเมตร/๗๕ปี - มากกว่า ๒๐,๐๐๐ ตารางเมตร ที่ ๒๘.๙๘ ดอลลาร์สหรัฐ/ตารางเมตร/๗๕ปี (ราคานี้ คำนวณจากการได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นระยะเวลา ๑๒ ปี เนื่องจากเช่าเกิน ๓๐ ปี)
๕. สิทธิในการพักอาศัยและการทำงานใน สปป.ลาว นักลงทุนที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ ๑ แสนดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป พร้อมคู่สมรสและบุตรอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี จะได้รับ Foreign ID Card ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานใน สปป.ลาวได้ และได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุไม่น้อย ๑ ปี หากมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ ๑๐ ล้านเหรียญขึ้นไป จะได้รับ Permanent ID Card หรือได้รับวีซ่าประเภทเข้าออกได้หลายครั้ง มีอายุอย่างน้อย ๑ ปี หรือได้รับหนังสือเดินทางลาว
๖. ระบบสาธารณูปโภค: ค่าไฟ ๐.๐๙ ดอลลาร์สหรัฐ/กิโลวัตต์ ชั่วโมง ค่าน้ำ ๐.๖๕ ดอลลาร์สหรัฐ/คิวบิกเมตร ค่าแรงขั้นต่ำ ๑๑๒ ดอลลาร์สหรัฐ/เดือน
๗. การอำนวยความสะดวก One Stop Service ในการจดทะเบียนบริษัทและยื่นขอลงทุน แล้วเสร็จใน ๕ วันทำการ

ประเภทธุรกิจที่ได้รับการสนับสนุนในเขต สะหวัน – เซโน ๑ ธุรกิจการผลิตแปรรูป ๒ ธุรกิจการค้า ๓ ธุรกิจบริการ และการจัดส่งกระจายสินค้า (Logistics) ๔ สำนักตัวแทนและสาขาบริษัทภายในหรือต่างประเทศ โดยจะได้รับสิทธิพิเศษ อาทิได้รับการเว้นภาษีกำไร (อากรกำไร) เป็นระยะ ๑-๑๐ ปีนับตั้งแต่เริ่มมีผลกำไร เสียภาษีรายได้ส่วนบุคคลสำหรับต่างชาติอัตราร้อยละ ๕ ได้รับการยกเว้นภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีการค้า (อากรตัวเลขธุรกิจ) และ ภาษีสรรพสามิต (อากรخمใช้) ได้รับการยกเว้นภาษีในการส่งออก และยกเว้นภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบ, ได้รับสัมปทานเช่าที่ดินมีระยะเวลานานสุดถึง ๙๙ ปี

กิจกรรมที่เป็นเป้าหมายการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan Seno

๑. ยานยนต์ อากาศยาน เครื่องจักรกลและอะไหล่ การขาย การให้บริการ การผลิตเครื่องจักร การหล่อขึ้นส่วนอะไหล่ การผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ การผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน
๒. เกษตรกรรมและผลผลิตทางการเกษตร การตัดแยก การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษาในห้องเย็น ผัก ผลไม้ ดอกไม้ เป็นศูนย์กลางสินค้าทางเกษตร การขนส่ง ผัก ผลไม้ และดอกไม้ ด้วยห้องเย็น
๓. การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า การประกอบแผงวงจร การผลิตโคมไฟ LED การผลิตมัดสายไฟ การประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ การประกอบแผงพลังงานแสงอาทิตย์

ข้อจำกัด/อุปสรรค : จากเดิมมีข้อจำกัด

๑. ปัญหาที่ดิน ในเรื่องการเวนคืนที่ดินและการอพยพประชาชนไปอยู่ในพื้นที่จัดสรรใหม่
๒. ปัญหาด้านกฎหมายเนื่องจากการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายอยู่ในหลายมาตรา
๓. ปัญหาความล่าช้าในขั้นตอนการดำเนินการซึ่งมีความซับซ้อนด้านเอกสารและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันได้มีการแก้ไขโดยประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับใหม่ในปี ๒๕๕๒ แทนกฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับเดิมปี ๒๕๔๗ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านกฎระเบียบที่ยังไม่มีความเป็นสากล รวมทั้งขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนซึ่งใช้ระยะเวลาเวลานาน อีกทั้งยังเพิ่มรูปแบบบริการ ณ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อให้การลงทุนเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

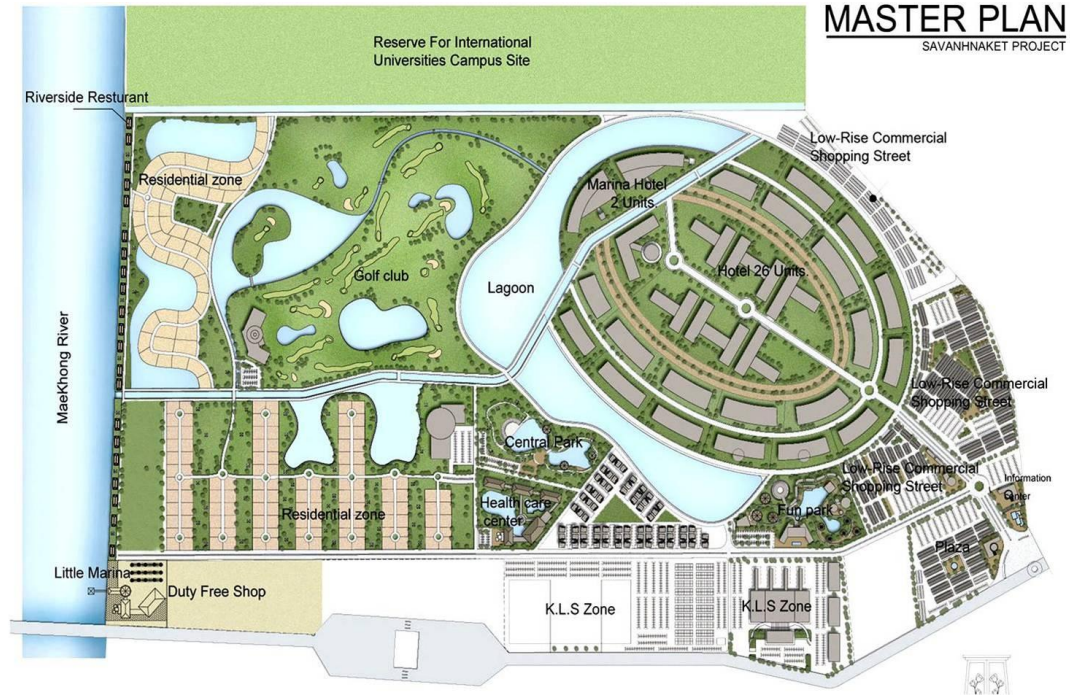
การแบ่งเขตภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

Zone A “Savan City” เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ เนื้อที่ ๓๐๕ เฮกตาร์ ตั้งอยู่ติดกับสะพานมิตรภาพ รัฐบาลลาวเป็นผู้พัฒนา ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเจรจาเปลี่ยนจากผู้ลงทุนไทยเป็นผู้ลงทุนมาเก๊า

Zone B “Logistic Park” เป็นเขตบริการจัดส่งและการกระจายสินค้า ตั้งอยู่ที่เมืองโกสอนพมวิหาน บนเนื้อที่ ๒๐ เฮกตาร์ รัฐบาลลาวเป็นผู้พัฒนา ผู้ลงทุนมี ๖ บริษัท เช่น Double A logistics (ไทย) บริษัท นานนโลจิสติกส์ (ไทย) Logitem (ญี่ปุ่น) Logistios Park (Dry Pctr / ICD) มีท่าเรือบกให้บริการ FTL (Full Truck Load) ไปยังเมืองต่างๆ ในอาเซียนและอินโดจีน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย เวียดนาม ลาว จีน กัมพูชา เมียนมาร์

Zone C “Savan Park” เขตอุตสาหกรรมและการค้า เนื้อที่ 211 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่หลัก ๑๐ เมืองโกสอนพมวิหาน ผู้พัฒนาคือ Savan Pacifica Development Co., Ltd (บริษัทร่วมทุนลาว-มาเลเซีย) ผู้ลงทุนมี ๕๐ บริษัท เช่น บริษัท Aerowork (เนเธอร์แลนด์-ชิ้นส่วนเครื่องบิน) บริษัท Toyeto (ญี่ปุ่น-เบาะรถยนต์) บริษัท Celestica (แคนาดา-โทรศัพท์ IP ให้หน่วยงานด้านความมั่นคง) บริษัท อูโรสี (ไทย-สีทาบ้าน)

Zone D “Resettlement” เป็นเขตบ้านจัดสรรมีเนื้อที่ ๑๑๘ เฮกตาร์ เป็นเขตจัดสรรเพื่อรองรับการย้ายถิ่นฐานของประชาชนออกจาก Zone A ตั้งอยู่ที่หลัก ๘ เมืองโกสอนพมวิหาน ผู้พัฒนาคือ รัฐบาลลาวเป็นผู้ลงทุน

จำนวนพนักงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ SAVAN SENO ๔,๒๒๘ คน

ลาว	๔,๑๑๕ คน	ฝรั่งเศส	๕ คน
มาเลเซีย	๖ คน	ไทย	๗๔ คน
ญี่ปุ่น	๑๔ คน	จีน	๕ คน

ไทย-ลาว ร่วมกันพัฒนา

ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระดับราชวงศ์มาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งจะเห็นว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยือนประเทศ สปป.ลาวเป็นประจำ และมีโครงการในพระราชดำริหลายโครงการ เช่น โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) โครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก ๖๗) แขวงเวียงจันทน์ โครงการฝึกอบรมเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับบุคลากรทางการแพทย์จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การพัฒนาบุคลากรของหอสมุดแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นต้น ดังนั้น ความร่วมมือไทย-ลาวจึงยึดหลักในการดำเนินตามรอยพระยุคลบาท ภายใต้หลักการสร้างความไว้วางใจและมีมิตรไมตรีต่อกัน ร่วมอยู่ร่วมเจริญ ส่งเสริมความเชื่อมโยง เชื่อมใจภาคประชาชน ส่งเสริมทุนร่วมทางวัฒนธรรม โดยจะมิงงานประเพณีร่วมกันระหว่างไทย-ลาวหลายงาน เช่น งานลอยกระทง ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยที่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบวกหลายด้าน อาทิ การร่วมแก้ปัญหาหมั่งลาว ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การขยายตัวด้านการค้าการลงทุนต่อกัน การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานในสปป.ลาว และการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งปัจจุบันครบรอบ ๖๐ ปีความสัมพันธ์ไทย-ลาว ซึ่งมีการประชุมคณะรัฐมนตรีไทยกับลาวถึง ๒ ครั้ง

สำหรับความสัมพันธ์ไทย-ลาวในปัจจุบัน แบ่งเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ: ประเทศไทยเป็นคู่ค้าอันดับ ๑ ของ สปป.ลาว ส่วน สปป.ลาวเป็นคู่ค้าอันดับ ๑๙ ของไทย ซึ่งเคยมีความพยายามในการที่จะเพิ่มปริมาณการค้ากับสปป.ลาว โดยสินค้าส่งออกของไทย ได้แก่ รถยนต์ เหล็ก เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป ส่วนสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจาก สปป.ลาว คือ แร่โลหะ เชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า และไม้แปรรูป โดยที่ในปัจจุบันมีจุดผ่านแดน ๑๘ แห่ง จุดผ่อนปรนถึง ๓๐ แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว ๑ แห่ง และมีการสร้างสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ๖ แห่งคือ แห่งที่ ๑ คือหนองคาย-เวียงจันทน์ แห่งที่ ๒ คือมุกดาหาร - สะหวันนะเขต แห่งที่ ๓ คือ นครพนม-ท่าแขก - แขวงคำม่วน แห่งที่ ๔ คือ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ - บ้านดอน เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว แห่งที่ ๕ คืออำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ - เมืองปากซัน แขวงบอลิคำไซ แห่งที่ ๖ คืออำเภอนาดูน จังหวัดอุบลราชธานี - เมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน สำหรับการลงทุน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการลงทุนใน สปป.ลาว เป็นอันดับ ๒ รองจาก สาธารณรัฐประชาชนจีน

๒. ความสัมพันธ์ด้านสังคม: ประเทศไทยมีโครงการเข้าไปร่วมพัฒนาสังคมของ สปป.ลาว ดังนี้

- โครงการด้านเกษตรกรรมจำนวน ๔ โครงการ เช่นโครงการศูนย์พัฒนาและบริการกสิกรรม-ป่าไม้ (แขวงสะหวันนะเขต) หนองเต่า โครงการพัฒนาการเลี้ยงปลาในเขตชนบทแขวงจำปาสักและเซกอง
- โครงการพัฒนาด้านการศึกษาจำนวน ๕ โครงการ เช่นโครงการพัฒนาโรงเรียนเทคนิคแขวงสะหวันนะเขต โครงการผลิตสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- โครงการพัฒนาด้านสุขภาพจำนวน ๓ โครงการ เช่น โครงการพัฒนาโรงพยาบาลเมืองโพนโฮง โครงการยกระดับนักวิเคราะห์การแพทย์ให้เป็นระดับปริญญาตรี

ปัจจุบัน สปป.ลาวและประเทศไทยได้พัฒนาความร่วมมือเป็นระดับแผนงานเพื่อให้สอดคล้องกับปฏิญญาเวียงจันทน์ที่รัฐบาลไทยได้ลงนามสัตยาบันไว้ โดยในระยะแรกจะเริ่มตั้งแต่ที่สาขาการศึกษา จำนวน ๑ แผนงาน และมีโครงการภายใต้แผนงาน ๙ โครงการ เช่น โครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยจำปาสัก กับมหาวิทยาลัยอุบล คือโครงการพัฒนาด้านการเกษตรของมหาวิทยาลัยจำปาสัก โครงการความร่วมมือมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือโครงการพัฒนาคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น

ตัวอย่างความร่วมมือไทย-ลาว: โครงการศูนย์พัฒนาและบริการกสิกรรม-ป่าไม้หนองเต่า

ความเป็นมา :

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานความร่วมมือด้านการเกษตร โดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการความรู้กสิกรรมที่แขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซัว ณ กรุงเวียงจันทน์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้กับท่านโกสอน พมวิหาน อดีตประธานประเทศของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตามหนังสือกราบบังคมทูลขอพระราชทานโครงการความช่วยเหลือด้านการเกษตรของรัฐบาล สปป.ลาว โดย ดร.ทองลุน สีสุลิต รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้พระราชทานความร่วมมือและได้ทรงมอบหมายให้มูลนิธิชัยพัฒนาเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๗ หน่วยงาน ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการโดยใช้งบประมาณจากมูลนิธิชัยพัฒนา

เป้าหมาย :

เป็นศูนย์ศึกษาพัฒนาและเรียนรู้การกสิกรรมของเกษตรกรและประชาชนของ สปป.ลาว เพื่อการพัฒนาอาชีพกสิกรรมที่ดีมีความมั่นคงยั่งยืนให้กับเกษตรกรในเขตแขวงสะหวันนะเขต ทั้งนี้ จะส่งมอบการบริหารจัดการและศูนย์พัฒนาและบริการกสิกรรม-ป่าไม้ หนองเต่า ให้ สปป.ลาว ภายในปี ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒)

แนวทางดำเนินงาน :

พัฒนาการกสิกรรมในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาขาดความอุดมสมบูรณ์และแห้งแล้งในแขวงสะหวันนะเขต โดยการรักษาต้นไม้ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมพืชท้องถิ่น ควบคู่กับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ก่อเกิดเป็นอาชีพกสิกรรมที่ดีมีความมั่นคงให้กับเกษตรกร สปป.ลาว ดังนี้

๑. กรมอุทยานแห่งชาติฯ สำรวจพืชอาหารท้องถิ่นจัดทำข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ เพื่อทำแผนการอนุรักษ์ พันธุ์ระบบนิเวศน์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา
๒. กรมชลประทาน ก่อสร้างสระเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำเพื่อการประมง และสนับสนุนเรื่องน้ำสำหรับการดำเนินกิจกรรมของทุกหน่วยงานภายในศูนย์ฯ รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำและให้บริการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์และมีความยั่งยืน

๓. กรมวิชาการเกษตร ดูแลกิจกรรมด้านพัฒนาอาชีพเกษตรกรทางด้านพืช การก่อสร้างสาธารณูปโภค เช่น โรงเพาะชำ แปลงสาธิตเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะปลูกพืช การเพาะเห็ด เศรษฐกิจ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืช
๔. กรมการข้าว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและแปลงนา เป็นศูนย์พัฒนาและเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี การพัฒนาและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับให้บริการและจำหน่ายเพื่อกระจายหัวเชื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งการฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวและการผลิตเมล็ดพันธุ์ แก่เกษตรกรกรมปศุสัตว์ ดูแลกิจกรรมด้านปศุสัตว์ ทั้งกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น เป็ดเทศ แพะ สุกร เป็นต้น
๕. กรมประมง ดูแลกิจกรรมด้านประมง การถ่ายทอดเทคโนโลยี พัฒนาและฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การเลี้ยงปลาตะเพียนพ่อแม่พันธุ์ในบ่อดิน การเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลานิลในบ่อดิน การผลิตปลานิลแปลงเพศ เป็นต้น
๖. กรมพัฒนาที่ดิน ดูแลกิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินด้วยการถ่ายทอดความรู้ในการวิเคราะห์คุณภาพดิน การอนุรักษ์รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการกสิกรรมได้อย่างยั่งยืน เป็นต้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการที่โครงการ นบส.๒ รุ่นที่ ๙ ได้กำหนดให้มีการศึกษาดูงานในหลักสูตร รวม ๒ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ “ประเทศไทย 4.0” โดยที่การศึกษาดูงานครั้งที่ ๑ เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศที่มีฐานรากความเป็นมายาวนาน และวัฒนธรรมที่ไม่ต่างจากประเทศไทยมากนักรวมทั้งมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยมาเป็นเวลามากกว่า ๑๐๐ ปี และครั้งที่ ๒ เป็นการศึกษาดูงานภายในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ภายใต้อาณัติความร่วมมือกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า “การพัฒนาประเทศเพื่อก้าวสู่ “ประเทศไทย 4.0” เฉกรเช่นการพัฒนาของประเทศญี่ปุ่น จำเป็นที่จะต้องมีความมั่นคงทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องซึ่งกันและกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิด (paradigm change) ของคนไทย และที่สำคัญการพัฒนาต่างๆ จะต้องคำนึงถึงบริบทและจริตของคนไทยเป็นหลัก ไม่สามารถที่จะวางวิธีการพัฒนา โดยมุ่งเน้นแต่เพียงความเจริญทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว” ซึ่งบริบทของคนไทยและประเทศไทยที่สำคัญและแตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในขณะนี้ คือ

๑. ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรม
๒. ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
๓. ประเทศไทยอยู่ในระหว่างการเผชิญการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลก ไม่ว่าจะเป็ในเรื่องของระบบเศรษฐกิจ และภัยคุกคามต่างๆ ทั้งในเรื่องของกระแสอำนาจหลายขั้ว (Multi-polar Power) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) หรือแม้กระทั่งภัยจากดิจิทัลเทคโนโลยี (Digital Technology) ก็ตาม
๔. จริตของคนไทยในเรื่องของการรักความสบาย ขาดระเบียบ วินัยและความอดทน ขาดการวางแผนในระยะยาว ตลอดจนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามแผนงานที่กำหนดไว้

การศึกษาดูงานทั้งสองครั้ง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมภายใต้โครงการ นบส. ๒ รุ่น ๙ ได้เรียนรู้ในการวางแผนการดำเนินงานระยะยาวที่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบทของประเทศไทย ซึ่งการดำเนินงานต่างๆ หลายเรื่อง ประเทศไทยไม่สามารถที่จะดำเนินการได้โดยลำพังจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็ในเรื่องการลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็ตาม ทั้งนี้ ประเทศไทยสามารถเรียนรู้บทเรียนจากประเทศอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาในมิติต่างๆ มาแล้ว รวมทั้งสามารถเรียนรู้ถึงปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้เตรียมการหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้น เพื่อเป็นการเร่งการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

๑. **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ถือเป็นประเด็นสำคัญที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างจริงจังและเร่งด่วน เพื่อรองรับประเด็นท้าทายต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับประเทศไทย ซึ่งการศึกษาดูงานสำนักงานใหญ่ International Manpower Development Organization, Japan (IM Japan) ทำให้ได้เรียนรู้ถึงกระบวนการในการกำหนดนโยบาย และหลักการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศญี่ปุ่น ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพแรงงานเพื่อการแข่งขันของประเทศ ในสถานการณ์ที่ประเทศญี่ปุ่นมีข้อจำกัดทางด้านแรงงาน และการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยอาศัยความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในการจัดหาแรงงาน อาทิ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เอื้อประโยชน์ให้กับทุกฝ่าย โดยที่ประเทศญี่ปุ่นจะได้แรงงานที่มีคุณภาพ เพื่อป้อนให้กับภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น ในขณะที่บุคลากรของประเทศอื่นๆ ได้รับการพัฒนาฝีมือ คณะผู้ศึกษาดูงานจึงได้สรุปสาระสำคัญเพื่อนำความรู้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทย ดังนี้

- ๑.๑ การเตรียมคนในระดับการศึกษาต่างๆ เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ควรเตรียมการโดยวางแผนร่วมกันระหว่างภาคการศึกษา กระทรวงแรงงาน และภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้มีกำลังคนที่เพียงพอ เหมาะสมกับประเภทและลักษณะของงาน ทำให้สามารถใช้กำลังคนได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด ทำให้้อัตรากว่างงานลดลง และการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- ๑.๒ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการทำงานในภาคส่วนต่างๆ ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ตามทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อเตรียมคนให้เพียงพอต่อการทำงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ภาคการศึกษาต้องวางแผนร่วมกับภาคส่วนอื่นที่ต้องการใช้อัตรากำลังคนในส่วนต่างๆ จะทำให้ลดการว่างงาน และภาคส่วนต่างๆ มีกำลังคนที่เหมาะสมในการทำงาน
- ๑.๓ การพัฒนากำลังคนต้องประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติการ ด้าน คนที่ออกสู่ภาคแรงงาน ต้องสามารถทำงานได้ทันที เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความรู้ และมีคุณธรรม และสามารถทำงานอย่างมืออาชีพ
- ๑.๔ การรับแรงงานต่างชาติมาทำงานในภาคอุตสาหกรรม ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีหน่วยงานรับผิดชอบ ทำหน้าที่ฝึกด้านเทคนิค ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน ภาษาไทย และระเบียบ วินัย รวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมไทย เพื่อลดปัญหาเรื่องแรงงานเถื่อน และปัญหาอาชญากรรม

๒. การพัฒนาเทคโนโลยี

การดำเนินงาน Azbil Group ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ถึงวิธีการจัดการกับประเด็นท้าทายของประเทศญี่ปุ่นในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงาน จึงได้มีการคิดค้น และบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สามารถควบคุมการทำงานต่างๆ ได้โดยอัตโนมัติ แม้กระทั่งการควบคุมจากระยะทางไกลก็ตาม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีความเป็นอัตโนมัติ หรืออุตสาหกรรม 4.0 โดยการใช้ Software ควบคุมการทำงานของ Hardware ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ในกรณีนี้ คือ การประหยัดพลังงาน หรือการใช้พลังงานให้เกิดมูลค่าสูงสุด ด้วยเทคโนโลยี BEMS และ FEMS ประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงาน นักบริหารระดับสูงควรประยุกต์ใช้ข้อมูลอวกาศและการสำรวจจากดาวเทียม เพื่องานในภารกิจของแต่ละกระทรวงในอนาคต รวมทั้งการวางพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศไทย เพื่อให้ได้นักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถปฏิบัติงานหรือใช้ข้อมูลจากโครงการอวกาศได้ โดยเฉพาะการเตรียมคนเพื่อรองรับประเทศไทย ๔.๐

๓. การพัฒนาการเกษตร

จากการศึกษาดูงานการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปวิสาหกิจชุมชนในการจัดตั้งตลาดแห่งหมู่บ้านรวง (ข้าว) ทิพย์หรือ MIZUHONOMURAICHIBA ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ และการศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาหมู่บ้านกำ อ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครพนมและสกลนคร และโครงการศูนย์พัฒนาและบริการกสิกรรม-ป่าไม้หนองเต่า แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว แล้ว จะเห็นถึงความแตกต่างในรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเกษตร โดยมีพื้นฐานมาจากจิตที่แตกต่างกันของคนญี่ปุ่น คนไทย และคนลาวได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งถือได้ว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการคิดต่อยอดเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับประเทศไทยเพื่อรองรับประเทศไทย ๔.๐ เนื่องจากพื้นฐานของประเทศไทยยังคงพึ่งพาเกษตรกรรม และเกษตรกรของไทยยังประสบปัญหาในการสร้างรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ขยายผลผลิตไม่คุ้มกับเงินลงทุน รัฐบาลจำเป็นต้องออกมาตรการจํานวนมากเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ชาวนาและเกษตรกรมาอย่างต่อเนื่อง และหลายโครงการประสบความล้มเหลวจนเป็นภาระต่องบประมาณจํานวนมาก ดังนั้น การถอดบทเรียนหรือการค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ จึงมีความสำคัญ เพื่อจะได้นำความรู้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทย ดังนี้

- ๓.๑ การพัฒนาการเกษตรกรรมในเขตพื้นที่ที่ขาดความอุดมสมบูรณ์และแห้งแล้งจะต้องดำเนินการด้วยหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และภูมิสังคมที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของธรรมชาติ ด้วยการมีข้อมูลที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ พืชอาหารท้องถิ่น และการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ เกื้อกูล สอดคล้องเหมาะสมกับภูมิสังคมของพื้นที่ โดยจะต้องมีมิติของการขับเคลื่อนในเชิงธุรกิจด้วย
- ๓.๒ การมีระบบการวางแผนที่ดีจากการรวมตัวของเกษตรกรจะนำไปสู่การวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดการกระจายตัวในการผลิตสินค้า ลดปัญหาสินค้าล้นตลาด ราคาตกต่ำ และการตัดราคากันเอง
- ๓.๓ การทำงานร่วมกันและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การยึดมั่นในระเบียบวินัย จริยธรรม และคุณธรรม อย่างเคร่งครัดเพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย การนำส่งผลผลิตตรงเวลาเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับ สิ่งสำคัญในการจัดโปรแกรมการศึกษาดูงานให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านผู้จัด ผู้ร่วมโครงการ หน่วยงานของผู้ร่วมโครงการและประเทศชาติ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการที่สามารถครอบคลุมกับบริบทของหน่วยงานที่ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมสังกัดอยู่ รวมทั้งทิศทางการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน สำหรับการศึกษาดูงานของโครงการนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากไปศึกษาดูงานในประเทศที่มีฐานรากความเป็นมา และวัฒนธรรมคล้ายกับประเทศไทย และมีความสัมพันธ์ทางการทูตกันอย่างดียิ่ง จึงสามารถนำแนวทางการพัฒนาประเทศและวิถีชีวิตของประชาชนมาเป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนาประเทศได้ ประกอบการศึกษาดูงานในประเทศเป็นภาพการพัฒนาเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มของเกษตรกรและชุมชนของประเทศไทย ทำให้เห็นข้อดีข้อเสีย เกิดข้อคิดเห็นเชิงเปรียบเทียบ จากการศึกษาดูงานในครั้งนี้ รวบรวมเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
๒. การพัฒนาเทคโนโลยี
๓. การพัฒนาการเกษตร

๑. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยต้องมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นรูปธรรมที่สามารถปฏิบัติได้และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน โดยผู้ร่วมโครงการมีข้อเสนอว่าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรแบ่งตามช่วงวัย ได้แก่ วัยแรกเกิด วัยเรียน วัยแรงงาน วัยสูงอายุ สำหรับวัยเรียนและวัยแรงงาน โดยการพัฒนาดึงเน้นการพัฒนาให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยต้องให้ซึมซับวัฒนธรรมที่ดีงามที่บรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ และมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งตั้งแต่ในชุมชนและขยายผลไปถึงความเข้มแข็งของประเทศ ซึ่งอาจจำเป็นต้องแยกการพัฒนาตั้งแต่วัยเรียนเพื่อให้มุ่งไปสู่สายอาชีพเฉพาะ เช่น เกษตรกร นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ และในการจัดทำแผนฯ ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของแต่ละช่วงวัย ดังนี้ วัยแรกเกิดเป็นบทบาทของกระทรวงสาธารณสุข วัยเรียนเป็นบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันแรงงานเป็นบทบาทของกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และวัยสูงอายุเป็นบทบาทของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาทุกช่วงวัยคือ ด้าน ระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม การปรับตัวให้ทันต่อวิวัฒนาการของโลก ในด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน

๒. การพัฒนาเทคโนโลยี ในการขับเคลื่อน “ประเทศไทย ๔.๐” นั้นประเทศญี่ปุ่นเป็นต้นแบบที่ดีที่ขับเคลื่อนประเทศโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการทุกแขนง ดังนั้นประเทศไทยจะต้องกระตุ้นให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในทุกสาขาวิชาชีพ โดยภาครัฐต้องมีมาตรการส่งเสริมโดยมีการการตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศไทย ที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายเพื่อสร้างและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีเองทำให้มีความเป็นอิสระในเชิงการค้า โดยอาจเริ่มต้นที่พัฒนา Internet of Things Platform (IoT Platform) เพื่อยกระดับผลิตภาพและการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในเซกเตอร์ (Sector) เป้าหมาย พร้อมกับเร่งพัฒนากลไกการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสะดวกสบายในโลกของ IoT รวมทั้งอาจสร้าง Platform ในการวิจัยและเผยแพร่ผ่านโซเชียลมีเดีย (Social Media) ให้ผู้สนใจเข้ามาทำการวิจัยใน Platform นั้นๆได้จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ได้

๓. การพัฒนาการเกษตร ต้องผลักดันให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีในการทำการเกษตร ใช้ข้อมูลทางวิชาการและทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรแทนความเคยชินดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และต้องส่งเสริมให้เป็นเกษตรธุรกิจที่ต้องเข้าใจระบบอุปสงค์อุปทานและเกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึงขั้นตอนการตลาด และนอกจากนั้นภาครัฐเองต้องจัดโครงสร้างพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจัยการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นด้านการเกษตรที่ถูกต้องและชัดเจนเพียงพอ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการตัดสินใจในการทำการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาดูงานในอนาคต

นักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส.๒) รุ่นที่ ๙ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีความเห็นว่าการดำเนินการในปัจจุบันที่ให้คณะนักศึกษาคัดเลือกสถานที่ดูงานนั้น เหมาะสมดี แต่มีข้อข้อเสนอแนะในการศึกษาดูงานในอนาคตเพิ่มเติมว่า ผู้จัดการฝึกอบรมควรทำการศึกษานโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวและเตรียมข้อมูลไว้หลายๆ ด้านเพื่อประกอบการตัดสินใจของคณะนักศึกษจะทำให้การดูงานตรงกับบริบทของประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวและมีโอกาสจะนำผลการศึกษาดูงานที่เป็นประโยชน์ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

ขั้นตอนการจัดส่งผู้ฝึกงานผ่าน IM ประเทศญี่ปุ่น ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

๓. ความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงาน และกรมการจัดหางาน

- (๑) รับสมัคร คัดเลือกผู้สมัครเป็นผู้ฝึกงานจากทั่วประเทศ จัดฝึกอบรมก่อนเดินทาง และจัดส่งผู้รับการฝึกอบรมเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น
- (๒) จัดหางานและให้ความช่วยเหลือตามจำเป็นให้แก่ผู้ฝึกงานซึ่งสำเร็จหลักสูตรการฝึกงานที่เดินทางกลับประเทศไทย และต้องการเริ่มประกอบกิจการของตนเอง โดยกระทรวงแรงงานจะต้องรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับการจ้างงานให้ IM ประเทศญี่ปุ่นทราบ
- (๓) อบรมให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบวัฒนธรรม และกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรมก่อนเดินทาง
- (๔) ขออนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามโครงการฝึกงาน
- (๕) จัดหายานพาหนะสำหรับผู้รับการฝึกอบรม
- (๖) กรณี IM ประเทศญี่ปุ่น ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากผู้ฝึกงานไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เช่น การหลบหนี การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่ ๓ ได้รับความเสียหาย IM ประเทศญี่ปุ่น มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ฝึกงานตามจำนวนที่เกิดขึ้นจริง โดยกระทรวงแรงงานจะร่วมมือกับ IM ประเทศญี่ปุ่น ในการรวบรวมค่าเสียหายจากผู้ฝึกงาน

๔. ความรับผิดชอบของ IM ประเทศญี่ปุ่น

- (๑) รับผู้รับการฝึกอบรมที่กระทรวงแรงงาน จัดส่งไปประเทศญี่ปุ่น และจัดโปรแกรมฝึกอบรมให้โดยร่วมมือกับกลุ่มบริษัทที่รับผู้ฝึกอบรมในประเทศญี่ปุ่น
- (๒) จัดการและให้คำแนะนำแก่ผู้ฝึกงานและกลุ่มบริษัท/สถานประกอบการที่รับผู้ฝึกอบรมดำเนินการภายใต้สัญญาการจ้างระหว่างสถานประกอบการและผู้ฝึกงาน
- (๓) จัดการเรื่อง VISA และจัดเตรียมที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกงาน
- (๔) จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงตามจำนวนที่ตกลงไว้ รวมถึงซื้อหรือจัดทำประกันสำหรับผู้ฝึกงานต่างชาติให้แก่ผู้ฝึกงาน
- (๕) มอบประกาศนียบัตรรับรองแก่ผู้เข้ารับการฝึกงาน
- (๖) ดูแลจัดซื้อบัตรโดยสารเครื่องบินในการเดินทางไป - กลับ ตลอดจนจัดยานพาหนะสำหรับการเดินทางแก่ผู้รับการฝึกอบรม
- (๗) จัดการฝึกอบรมแก่ผู้ฝึกงานเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ทันทีที่ผู้ฝึกงานเดินทางถึงประเทศญี่ปุ่น

๕. การดำเนินการจัดส่งผู้ฝึกปฏิบัติงานไปฝึกปฏิบัติงานในประเทศญี่ปุ่น

- (๑) โครงการฝึกงานจะดำเนินการเป็นรุ่นๆ โดย IM ประเทศญี่ปุ่น จะเป็นผู้ดำเนินการตามคำร้องขอของนายจ้างที่รับผู้ฝึกงาน
- (๒) คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ฝึกปฏิบัติงาน
 - ๒.๑ การฝึกงานเทคนิคระยะเวลา ๑ ปี
 - เพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี ยกเว้นเงื่อนไขอายุสำหรับผู้ที่มีความเห็นชอบร่วมกันระหว่าง IM ประเทศญี่ปุ่น และกรมการจัดหางาน ให้เข้าร่วมโครงการได้
 - ๒.๒ การฝึกงานเทคนิคระยะเวลา ๓ ปี
 - เพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี ยกเว้นเงื่อนไขอายุสำหรับผู้ที่มีความเห็นชอบร่วมกันระหว่าง IM ประเทศญี่ปุ่น และกรมการจัดหางาน ให้เข้าร่วมโครงการได้

๒.๓ วุฒิการศึกษา

- เพศชาย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ ปวช. หรือ ปวส. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสาขาต่างๆ (ยกเว้นสาขาวิชาสถาปัตยกรรม สาขาวิชาเคหภัณฑ์ สาขาวิชาช่างโยธา และสาขาวิชาช่างสำรวจ) อย่างไรก็ตามผู้ซึ่งมีประสบการณ์ มีฝีมือ หรือผู้ประกอบการที่ได้รับการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน อาจสมัครเป็นผู้ฝึกงานได้เพศหญิง จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ ปวช. หรือ ปวส. ไม่จำกัดสาขา อย่างไรก็ตามผู้ซึ่งมีประสบการณ์ มีฝีมือ หรือผู้ประกอบการที่ได้รับการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน อาจสมัครเป็นผู้ฝึกงานได้

๒.๔ ความสูงสำหรับเพศชายไม่ต่ำกว่า ๑๖๐ เซนติเมตร เพศหญิงไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ เซนติเมตร น้ำหนักได้สัดส่วนกับความสูง

๒.๕ พันธุกรรมทางทหารแล้ว

๒.๖ สุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่มีรอยสัก หรือความผิดปกติทางร่างกาย สายตาปกติและตาไม่บอดสี

๒.๗ ไม่เคยฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น หรือเป็นผู้ต้องห้ามในการเดินทางเข้าประเทศญี่ปุ่น

๒.๘ มีความประพฤติที่ไม่เสียหาย และไม่เคยมีรายงานประวัติอาชญากรรม

๒.๙ สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่จำเป็น อันอาจเกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรมในประเทศไทยและระหว่างการฝึกงานในญี่ปุ่น

ทั้งนี้ ในบางกรณีนายจ้างบางรายอาจกำหนดคุณสมบัติของผู้ฝึกงานเพิ่มเติมตามความต้องการของนายจ้าง เช่น สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ความสามารถอื่นๆ

(๓) การรับสมัคร

๑) คณะอนุกรรมการจัดส่งผู้ฝึกงานคนไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นจะดำเนินการประกาศรับสมัครผู้ฝึกงานเป็นคราวๆ ไป ตามที่ IM ประเทศญี่ปุ่น แจ้งความต้องการนำเข้าผู้ฝึกงาน โดยประกาศรับสมัครทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (internet) และวิทยุ

๒) ให้ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนสมัครด้วยตนเอง ณ ฝ่ายจัดส่งไปทำงานประเทศญี่ปุ่น IM กลุ่มงาน การไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐ สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ สำนักงานจัดหางานจังหวัด ทุกจังหวัด กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในวันและเวลาราชการ

๓) หลักฐานและเอกสารในการสมัคร

- ใบสมัครและเอกสารประกอบการสมัครเพื่อเข้ารับการคัดเลือกไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น
- รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและแว่นตากันแดด ขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๓ รูป
- เอกสารหลักฐานส่วนตัว คือ บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน หลักฐานการศึกษา หลักฐานการพันธุกรรมทางทหาร พร้อมสำเนาอย่างละ ๑ ฉบับ และลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง
- ประวัติส่วนตัว
- ใบรับรองแพทย์ที่แสดงว่าสุขภาพแข็งแรง สายตาปกติและตาไม่บอดสี
- ใบผ่านงาน (ถ้ามี)

ทั้งนี้ผู้สมัครไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าสมัครใดๆ ทั้งสิ้น

(๔) การคัดเลือก

คณะอนุกรรมการจัดส่งผู้ฝึกงานคนไทยไปฝึกงานประเทศญี่ปุ่น จะดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครตามขั้นตอน และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนด โดยจะพิจารณาผู้สมัครที่สามารถผ่านการคัดเลือกขั้นตอนต่างๆ และมีความเหมาะสมในการฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นสำคัญ คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการจัดส่งผู้ฝึกงานคนไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นให้เป็นที่สุด ซึ่งผู้สมัครจะต้องเข้ารับการทดสอบ ดังต่อไปนี้

๑) การสอบข้อเขียน ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ ความรู้ทางด้านช่าง และการเขียนอักษร ภาษาญี่ปุ่น (ซึ่ง IM ประเทศญี่ปุ่น จะแจกเอกสารตัวอย่างการเขียนภาษาญี่ปุ่นและคำศัพท์อย่างง่ายให้แก่ผู้สมัครในวันสมัครเพื่อนำไปศึกษาก่อนการสอบประมาณ ๑ เดือน)

๒) การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย

- เพศชาย วิ่งระยะทาง ๓ กิโลเมตร ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ นาที การลุกนั่ง (Sit Up) ต้องสามารถทำต่อเนื่องโดยไม่หยุดพักจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๕ ครั้ง การดันพื้น (Push Up) ต้องสามารถทำต่อเนื่องโดยไม่หยุดพักจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๕ ครั้ง

- เพศหญิง วิ่งระยะทาง ๘๐๐ เมตร ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๘ นาที และการลุกนั่ง (Sit Up) จำนวน ๒ ชุดๆ ละ ๕ ครั้งต่อเนื่องกัน (พักได้ไม่เกิน ๑ นาที)

๓) การสอบสัมภาษณ์ ซึ่ง IM ประเทศญี่ปุ่น จะส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมเป็นกรรมการ ในการพิจารณาสอบสัมภาษณ์ด้วย

๔) ผ่านการตรวจสุขภาพร่างกายก่อนการเข้าศูนย์ฯ อบรม โดยให้ตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลรามาริบัติ

ทั้งนี้ ผู้ไม่ผ่านการคัดเลือกในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง จะไม่มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก ในขั้นตอนต่อไป และคณะกรรมการจัดส่งผู้ฝึกงานคนไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นจะขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อเรียกเข้ารับการอบรมก่อนเดินทางตามลำดับเลขที่สมัครสอบ

(๕) การอบรมก่อนเดินทาง

๑) ผู้ฝึกงานต้องผ่านการอบรมในประเทศไทย เพื่อให้มีความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นและวัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี แนวปฏิบัติ ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการฝึกงานในญี่ปุ่น โดย IM ประเทศญี่ปุ่น จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการคัดเลือกและฝึกอบรมก่อนเดินทางไปฝึกงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนละ ๘๐,๐๐๐ บาท

๒) หลักสูตรการฝึกอบรม กำหนดให้มีการฝึกอบรม จำนวน ๖๔๐ ชั่วโมง ไม่รวมถึง การฝึกระเบียบวินัยและการออกกายบริหารในตอนเช้าและตอนเย็น โดยแบ่งออกเป็น ๓ รายวิชา คือ ภาษาญี่ปุ่น จำนวน ๔๒๒ ชั่วโมง การปรับตัวเมื่อเข้าสู่ระบบฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมญี่ปุ่น จำนวน ๑๔๔ ชั่วโมง แนวทางและคำแนะนำเกี่ยวกับระบบการฝึกงานในญี่ปุ่น จำนวน ๗๔ ชั่วโมง

๓) ระยะเวลาการฝึกอบรม กรมการจัดหางาน และ IM ประเทศญี่ปุ่น จะพิจารณาร่วมกันในแต่ละรุ่น โดยใช้เวลาในการอบรมจนครบหลักสูตรประมาณ ๔ เดือนต่อรุ่น

๔) ก่อนการเดินทางประมาณ ๑ เดือน ให้ตรวจเฉพาะ X-Ray ทรวงอกอีก ๑ ครั้ง ณ โรงพยาบาลของรัฐที่ใกล้ศูนย์ฯ อบรม

๕) ผู้ฝึกงานต้องไปฝึกงานที่ศูนย์ฝึกอบรมของ IM ประเทศญี่ปุ่น เป็นเวลา ๔ สัปดาห์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงาน การปฏิบัติตนในขณะที่ฝึกงานในสถานประกอบการ และความปลอดภัยในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งจะมีการทดสอบอีกครั้ง หากไม่ผ่านการทดสอบจะถูกส่งตัวกลับประเทศไทย

๕.๖ ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงาน

ผู้ฝึกงานเทคนิคระยะเวลา ๑ ปี และ ๓ ปี ต้องฝึกงาน ณ บริษัทที่รับผู้ฝึกงานภายใต้สัญญาจ้างงานตามกฎหมายแรงงานประเทศญี่ปุ่นตามระบบการฝึกงานเทคนิค ๑ (การอบรม ๑ เดือน และฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ๑๑ เดือน รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือนในประเทศญี่ปุ่น) สำหรับชาวต่างชาติของประเทศญี่ปุ่น และสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิคระยะเวลา ๓ ปี จะต้องเข้ารับการทดสอบประเมินผลด้านฝีมือ เทคนิคความชำนาญและการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม ในช่วงปลายปีที่ ๑ ของการฝึกปฏิบัติงาน เมื่อผ่านการทดสอบประเมินผลดังกล่าว จะได้รับการเปลี่ยนสถานภาพจากผู้ฝึกงานเทคนิค ๑ เป็นผู้ฝึกงานเทคนิคตามระบบการฝึกงานเทคนิค ๒ ในปี ที่ ๒ และปีที่ ๓ (ฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ๒๔ เดือนในประเทศญี่ปุ่น)

๕.๗ สถานภาพ/สิทธิประโยชน์ของผู้ฝึกงาน

ในเดือนที่ ๑ ผู้ฝึกงานจะได้รับเบี้ยเลี้ยงเดือนละ ๘๐,๐๐๐ เยน (ประมาณ ๒๘,๐๐๐ บาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐๐ เยน เท่ากับ ๓๕ บาท) โดย IM ประเทศญี่ปุ่น จะจัดเตรียมที่พัก ค่าไฟ ค่าน้ำ ยกเว้น ค่าอาหาร ค่าโทรศัพท์และค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้ฝึกงานเทคนิค นอกจากนี้จะมีการทำประกันภัยให้แก่ผู้ฝึกงานเทคนิคด้วย

ในเดือนที่ ๒ ถึงเดือนที่ ๑๒ หรือเดือนที่ ๓๖ ตามระยะเวลาการฝึกงาน ๑ ปี หรือ ๓ ปี ผู้ฝึกงานจะได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด และต้องรับผิดชอบค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เอง พร้อมทั้งจ่ายค่าเบี้ยประกันกับหน่วยงานของรัฐในอัตราที่กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นกำหนด เพื่อให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามที่กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น สำหรับสิทธิประโยชน์อื่นใดนอกเหนือความคุ้มครองของการประกันกับหน่วยงานของรัฐ ผู้ฝึกงานสามารถใช้สิทธิและประโยชน์จากการทำประกันสำหรับผู้ฝึกงานเทคนิคชาวต่างชาติจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ดังนี้

(๑) กรณีได้รับบาดเจ็บถึงเสียชีวิตหรือพิการ	๗ ล้านเยน
(๒) กรณีเจ็บป่วยถึงเสียชีวิต	๗ ล้านเยน
(๓) ค่ารักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย	๓ ล้านเยน
(๔) ค่ารักษาพยาบาลกรณีบาดเจ็บ	๓ ล้านเยน
(๕) ค่าชดใช้ความเสียหายแก่บุคคลที่ ๓	๓๐ ล้านเยน
(๖) ค่าช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	๒ ล้านเยน

ยกเว้น กรณีรักษาโรคทางพันธุกรรม การเจ็บป่วยต่อเนื่องก่อนการเข้าร่วมโครงการ การทะเลาะวิวาท การทำร้ายตนเองถึงแก่ชีวิต การกระทำผิดกฎหมาย

อนึ่ง สำหรับการฝึกงานระยะเวลา ๓ ปี ในช่วงปลายปีที่ ๑ ผู้ฝึกงานต้องสอบผ่านการทดสอบประเมินผลด้านความรู้ความชำนาญในการฝึกงาน จึงจะได้ฝึกงานในปีที่ ๒ และปีที่ ๓ จนครบกำหนดการฝึกงาน โดยเมื่อฝึกงานครบ ๓ ปี จะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการฝึกงานจำนวน ๒ ฉบับ จาก JITCO และ IM ประเทศญี่ปุ่น และเงินสนับสนุนการประกอบอาชีพจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ เยน (ประมาณ ๒๑๐,๐๐๐ บาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐๐ เยน เท่ากับ ๓๕ บาท) ส่วนการฝึกงานระยะเวลา ๑ ปี เมื่อฝึกงานครบ ๑ ปี จะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการฝึกงานจำนวน ๑ ฉบับ จาก IM ประเทศญี่ปุ่น และเงินสนับสนุนการประกอบอาชีพจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เยน (ประมาณ ๗๐,๐๐๐ บาท อัตราแลกเปลี่ยน ๑๐๐ เยน เท่ากับ ๓๕ บาท)

๕.๘ ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายก่อนเดินทางไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นประมาณ ๑๑,๑๔๕ บาท โดย IM ประเทศญี่ปุ่น เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณค่าโดยสารเครื่องบินและค่าฝึกอบรมก่อนเดินทางไปฝึกงาน โดยมีรายการค่าใช้จ่าย ดังนี้

- ๑) ค่าทำหนังสือเดินทาง ๑,๐๐๐ บาท
- ๒) ค่าตรวจสุขภาพ ๑,๘๕๐ บาท
- ๓) ค่าธรรมเนียมการขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ๑๐๐ บาท
- ๔) ค่าพจนานุกรมภาษาญี่ปุ่น ๙๐๐ บาท
- ๕) ค่ายื่นขอวีซ่าเข้าประเทศญี่ปุ่น ๑,๖๓๕ บาท
- ๖) ค่าถ่ายรูปเพื่อติดแบบฟอร์มการยื่นขอวีซ่า ๑๖๐ บาท
- ๗) ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ๕๐๐ บาท
- ๘) เงินสดติดตัวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวระหว่างการเดินทาง และในเดือนแรกของ

การทำงาน
ในประเทศญี่ปุ่นไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

๕.๙ เงินชดเชยกรณีผู้ฝึกงานต้องเดินทางกลับก่อนกำหนด เนื่องจาก IM ประเทศญี่ปุ่น ไม่สามารถหาสถานประกอบการทดแทนได้ ผู้ฝึกงานจะได้รับเงินชดเชยเมื่อเดินทางกลับประเทศไทยตามระยะเวลาที่เหลือของการฝึกงาน ดังนี้

๑) ระหว่างปีที่ ๑ ของโครงการฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ได้รับเงินชดเชยรายละ ๔๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน (๔๘,๐๐๐ บาท X ระยะเวลาที่เหลือในปีที่ ๑ ของการฝึกงาน)

๒) ระหว่างปีที่ ๒ ของโครงการฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ได้รับเงินชดเชยรายละ ๕๔,๐๐๐ บาทต่อเดือน (๕๔,๐๐๐ บาท X ระยะเวลาที่เหลือในปีที่ ๒ ของการฝึกงาน)

๓) ระหว่างปีที่ ๓ ของโครงการฝึกปฏิบัติงานเทคนิค ได้รับเงินชดเชยรายละ ๖๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน (๖๐,๐๐๐ บาท X ระยะเวลาที่เหลือในปีที่ ๓ ของการฝึกงาน)

๕.๑๐ ผู้ฝึกปฏิบัติงานหลบหนีการฝึกปฏิบัติงาน จากสถานประกอบการ โดยไปทำงานหรืออาศัย ในประเทศญี่ปุ่นอย่างผิดกฎหมาย ผู้ฝึกงานจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายควบคุมคนเข้าเมืองและผู้อพยพของญี่ปุ่น ดังนี้

๑) ลงโทษคนต่างชาตินี้ที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย และ/หรือฝ่าฝืนกำหนดที่อนุญาต โดยให้ปรับ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒) ห้ามคนต่างชาตินี้ที่มีประวัติการถูกเนรเทศออกจากประเทศญี่ปุ่นเดินทางกลับเข้าไปในประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา ๑๐ ปี